

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadói hivatal: Calea Regale
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 899-1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1938. Szeptember 19
VIII. évfolyam, 247. szám.

Kedd

Szovjetcsapatok több irányból átlépték a lengyel határt

Molotov rádióbeszédében indokolta meg Moszkva eljárást — Mit tartalmaz az orosz jegyzék? — Litvánia állásfoglalása változatlan — Anglia vár és figyel — Varsó hírlíteséről tárgyalnak — Japán szabadkeze kapott Kinában — Francia-német-lengyel jelenlések

A Szovjet további semlegességéről biztosította Romániát

(BERN.) (Rador-Havas.) A Pat ügy-nökség közleménye szerint Potemkin helyettes szovjet külügyi népbiztos vasárnap reggel 3 órakor magához kérte Grzybowski lengyel nagykövetet, aki előtt felolvasta kormányának Molotov által aláírt jegyzékét. A jegyzék közli, hogy a szovjet kormány utasította csapatait, hogy reggel 10 órakor lépjenek át a lengyel határt. A felhozott érvek olyan természetűek voltak, hogy a lengyel nagykövet nem volt hajlandó elfogadni a jegyzéket és erőlyesen tiltakozott annak tartalma ellen.

MOSZKVA KÉNYSZERITVE ÉREZTE MAGÁT...

(MOSZKVA.) (Rador-DNB) A szombatól vasárnapra virradó éjszaka folyamán a szovjet kormány jegyzéket birtatott el Grzybowski lengyel nagykövethez, közölve, hogy saját érdekeinek, valamint a kelet-lengyelországi fehér orosz és ukrán kisebbségek megvédése érdekében a szovjet kormány kényszerülve látja magát a vörös hadsereget utasítani arra, hogy vasárnap reggel 6 órakor lépjen át a lengyel-szovjet határt. A szovjet hadsereg előnyomulása egyidejűleg történik az egész határ mentén, Polotktól északra, Kamenetz-Podolskig délen. Ez az intézkedés semmiképpen sem érinti a szovjeteknek ebben a viszályban való semlegességét. A szovjetek szempontjából az előző egyezmények már nincsenek érvényben, tekintettel arra, hogy a lengyel állam nem létezik többé. A szovjet jegyzék tartalmát ismertetni fogják az összes moszkvai diplomáciai képviselőkkel. A szovjet kormány a rendnek és békének Kelet-Lengyelországban való helyreállításán dolgozik és így biztosítja a kelet-lengyelországi ukrán és fehér-orosz lakosság védelmét.

ROMÁNIÁVAL SZEMBEN VÁLTOZATLANUL SEM- LEGES

(MOSZKVA.) (Rador.) A szovjet kormány amikor ismertette a moszkvai román követtel a szovjeteknek Lengyelországba való beavatkozását, hangsúlyozta, hogy a Szovjet Unió folytatni akarja Romániával szembeni semlegességi politikáját. Hasonló nyilatkozatot tettek az összes semleges államok és hadviselő felek képviselői előtt, akikhez a jegyzéket eljuttatták.

MOLOTOV RÁDIÓBESZÉD- BEN INDOKOLTA MEG A SZOVJET ELJÁRÁST

(MOSZKVA.) (Rador.) Molotov kül-

ügyi népbiztos vasárnap rádióbeszédet tartott. A beszéd szövegét a Tass-ügynökség közli:

— A német-lengyel háború eseményei nyilvánvalóvá tették a lengyel állam belső tehetetlenségét — mondotta Molotov. — A lengyel kormány körök csöddé mondtak. Mindez rendkívül rövid idő alatt játszódott le. Két hét alatt Lengyelország elvesztette összes ipari központjait, nagyvárosait és kulturális központjait. Varsó, a lengyel állam fővárosa nem létezik többé és senki sem ismeri a lengyel kormány székhelyét. Szerencsétlen vezetői a sors kénye-kedvére bízták Lengyelországot lakosságát. A lengyel állam és kormánya ténylegesen nem létezik. Ilyen helyzetben a Szovjetország és Lengyelország közötti szerződés hatálya is megszűnt. Lengyelországban olyan helyzet alakult ki, ami az állam biztonsága érdekében különös figyelmet igényel a szovjet kormány részéről. Lengyelország kedvező teretért vált minden olyan lehetőség és meglepetés számára, amely fenyegetővé válhat Szovjetország részére. A szovjet kormány a legutóbbi időig semleges maradt, de a fentebb körülményekre való tekintettel a jelenlegi helyzetben nem tarthatja fenn tovább is semlegességét. Nem lehet azt kívánni a szovjet kormánytól, hogy közömbös magatartást tanúsítson Lengyelországban élő ukrán és fehér-orosz testvérei sorsa iránt, akik előzőleg minden jog

nélkül éltek Lengyelországban, most pedig a sors kegyére vannak bízva. A szovjet kormány szent kötelességének tekinti Lengyelországban élő ukrán és fehér-orosz testvéreinek segítségét nyújtani. Ennek következtében a szovjet kormány ma reggel jegyzéket nyújtott át Lengyelország moszkvai nagykövetének, amelyben kijelenti, hogy utasította a vörös hadsereg főparancsnokságát a lengyel határ átlépésének elrendelésére, hogy védelmükbe vegyék a keletukrajnai lakosságot és a fehér-oroszok életét és vagyonát. A szovjet kormány ugyanebben a jegyzékben kijelentette, hogy minden intézkedést szándékában áll megtenni a lengyel népnek attól a szerencsétlen háborútól való megszabadítására, amelybe meggondolatlan vezetői vetették a lehetőséget nyújtani neki a békés élet megkezdésére.

— Szeptember első napjaiban, amikor a vörös hadsereg tartalékosai egy részét behívták Ukrajnában. Fehér-Oroszországban s négy további kerületben, a lengyelországi helyzet még nem tisztázódott s ez a behívás óvatossági intézkedés volt. Senki sem képzelt el, hogy a lengyel állam ilyen tehetetlen s az összeomlás ennyire gyors lesz. Az összeomlást látva s azok után, hogy a lengyel államfőiek teljes csöddé mondtak s képtelenek megváltoztatni a lengyelországi helyzetet, a legutóbbi tartalékos behívásokkal jelentékenyen megerősített vörös hadseregünk becsülettel kell elvégezze a reábizott feladatot. A kormány meg van győződve arról, hogy a munkásokból és parasztokból álló vörös hadsereg ez uton is bebizonyítja támadó erejét, öntudatát és fegyelmet s hősi és dicső fegyvertényekkel juttatja befejezésre felszabadító küldetését. Ugyanekkor a szovjet kormány eljuttatta a lengyel nagykövetnek átadott jegyzék másolatát, mindazon hatalmaknak, amelyekkel Szovjetország diplomáciai viszonyban van, — kijelentve, hogy Szovjetország ezekkel az államokkal szemben fentartja semlegességét. Ez legutóbbi külpolitikai intézkedéseink összefoglalása.

Az orosz jegyzék szövege

(MOSZKVA.) (Rador.) A vasárnap reggel Molotov külügyi népbiztos által a moszkvai lengyel nagykövetnek átnyújtott jegyzék szövege a következő:

„A német-lengyel háború nyilvánvalóvá tette a lengyel állam belső életképtelenségét. A hadműveletek tizennyolc napja alatt Lengyelország elvesztette összes ipari területeit s kulturális központjait. Varsó nem főváros többé, a varsói kormány eltávozott s nem ad életjelt. Mindez azt jelenti, hogy a lengyel állam kormánya ténylegesen nem létezik többé. Ennek következtében a Szovjetország és Lengyelország közötti szerződések elvesztették érvényüket. A sors kegyére bízott s vezetők nélküli Lengyelország minden lehetőség és meglepetés területévé vált, amelyek Szovjetországot is fenyegethetik. A szovjet kor-

mány, amely eddig megőrizte semlegességét, ezekre az eseményekre való tekintettel nem tudja továbbra is megőrizni azt. Hasonlóképpen a szovjet kormány nem maradhat közömbös az a tényekkel szemben, hogy vörös és fehérorosok védelem nélkül maradnak. Ebben a helyzetben a szovjet kormány utasította a vörös hadsereg főparancsnokát a lengyel határ átlépésének elrendelésére, hogy védelmükbe vegyék a keletukrajnai és keletfehérorosországi lakosságot életét és vagyonát. Ugyanakkor Szovjetországnak szándékában áll minden intézkedést megtenni a lengyel népnek attól a szerencsétlen háborútól való megszabadítására, amelyben meggondolatlan vezetői vetették a lehetőséget nyújtani nekik a békés élethez való visszatérésre.”

AKIKKEL A SZOVJET TOVÁBBRA IS SEMLEGES MARAD

(MOSZKVA.) (Rador.) A Tass írja, hogy az orosz kormány mindazon államok képviselőinek átnyújtott, amelyek diplomáciai viszonyban állnak Szovjetországgal. Ez a következő:

„KÖVET UR! Csatolva közölve Önnek a szovjet kormány által szeptember 17-én a moszkvai lengyel nagykövetnek átnyújtott jegyzék szövegét, kormányom rendeletére van szerencsém kijelenteni, hogy Szovjetország az Ön országával való kapcsolatokban fentartja a semlegességi politikát. Molotov külügyi népbiztos.”

A jegyzéket a következő államok diplomáciai képviselőinek adták át: Németország, Olaszország, Anglia, Franciaország, Románia, Irán, Kína, Afganisztán, Egyesült Államok, Törökország, Finnország, Bulgária, Görögország, Dánia, Észtország, Belgium, Norvégia, Magyarország, Litvánia, Szovjet-Mongol köztársaság, Svédország.

MOLOTOV SZAVAI A ROMÁN KÖVETHEZ

(MOSZKVA.) (Rador.) Molotov külügyi népbiztos Románia moszkvai követének a Lengyelországhoz intézett jegyzék másolatának átnyújtásakor a következő kijelentést tette: „Amikor kormányom nevében Önnek átnyújtom a Lengyelországhoz intézett szeptember 17-iki jegyzéket, van szerencsém kijelenteni, hogy a Szovjet Köztársaságok Szövetségének kormánya Romániával szemben tovább is semlegességi politikát kíván folytatni. Fogadja tiszteletem kifejezését.”

NÉMET FELHÍVÁS A SEM- LEGESEKHEZ

(BERLIN.) (DNB) A Deutsche Dienst felhívja a semleges államokat arra, hogy ne engedjenek Nagybritannia követelésének és ne engedjék magukat eltántorítani a semlegességi állásponttól. A Harmadik Birodalom — mondja a lap — kizárólag Lengyelországot, Angliát és Franciaországot ellenküzöld és így nincs semminemű területszerzési célja a többi államoktól. Nagyon elhibázott dolog lenne azonban ezt a felhívást a gyöngeség jelének, vagy egyéb diplomáciai fogásnak minősíteni, mert ennek ellenkezőjéről hamar meggyőződést szerezhetne az, aki nem akarná elfogadni a jó tanácsot — fejezi be felhívását a Deutsche Dienst.

A SEMLEGES SAJTÓ ÉS A LENGYEL HELYZET

(ZÜRICH.) (Havas.) A Neue Züricher Zeitung a keleti harctéri helyzettel foglalkozva azt írja, hogy Lengyelországnak még csak reménye is alig lehet már a katonai vereség elkerülésére, mert a London és Páris által megígért segítség csak teoretikus maradt. A diplomáciai fronton helyes közvetítők megválasztásával még tudna esetleg tisztességes békét kieszközölni, de azonnal határoznia kellene.

HAZARENDELTEK A BERLINI
OROSZ NAGYKÖVETET
(MOSZKVA.) (Tass.) Molotov nép-

biztos jelentéstételre hazarendelte a berlini szovjet nagykövetet, aki repülő gépen el is hagyta a Harmadik Birodalom fővárosát.

A FRANCIA HADIJELENTÉS
(PÁRIS.) (Havas.) A francia főhadiszállás közli: Az ellenfél tegnap két ponton támadást hajtott végre állásaink ellen. A támadásokat visszautasítottuk. Megállapítást nyert, hogy a német hadvezetőség több gyalogsági és légi egységet csoportosított át keletről a nyugati hadszíntérre.

A NÉMET HADIJELENTÉS
(BERLIN.) (DNB) Csapatunk tovább folytatták tüzéségi támadásaikat a kijelölt pontok ellen. Az ellenfél több kötött léggömbjét lelőttük. A Harmadik Birodalom területei ellen légitámadás nem történt.

A TENGHEREN...
(LONDON.) (Reuter.) A brit információs minisztérium tegnap a tengeri helyzetről nem adott ki hivatalos jelentést. Ezzel szemben a DNB közli, hogy a háború kitörése óta a német buvárhajók külföldi jelentések alapján 30 angol gőzöst süllyesztettek el összesen 190.000 bruttó tonnátartalommal.

VARSO HELYZETE
(BERLIN.) (DNB) A német hadvezetőség röpcédulákon ultimátumot intézett a lengyel fővárost védő csapatok parancsnokságához, amelyben közölte, hogy 12 órai időt engedélyez arra, hogy a polgári lakosság és a Varsóban levő idegenek elhagyhassák a fővárost. Ez után az idő után Varsót hadszíntérnek tekinti és megkezdte kiméletlen lövetését. A röpcédulákon terjesztett felhívás felszólította a védő őrseket, hogy küldjön parlamentaireket a kiürítés módjainak megjelölésére. A várost védők parancsnoka a választ megtagadta. Tegnap délután azonban szikratávirón kérte a német hadseregparancsnokságot, hogy engedélyezze a parlamentairek kiküldését. Erre a német hadseregparancsnokság rádión át a következő választ adta:

— A német hadsereg főparancsnoksága elfogadja a hozzá intézett kérést és a következőket feleli: A polgári és idegen lakosság kilakoltatásával megbizondó parlamentairek jelenjenek meg este 22 órakor a Praga-Minszk-Nazuriczky utkeresztződésnél. Autóikkal megvilágított fehér zászlóval jöjjenek. Történjék gondoskodás afelel, hogy a jelenlegi hadiarcvonal mentén 2000 méteren belül minden ellenségeskedés megszűnjék. A német hadvezetőség szintén gondoskodni fog erről. A választ a varsói leadó 7037 hullámhosszon azonnal közölte.

MEGNYUGVÁS TÖRÖK-ORSZÁGBAN

(ANKARA.) (Havas.) A török sajtó szerint nagy megnyugvást keltett az oszmán birodalomban a miniszterelnök azon közlése, hogy a szovjet-török viszony változatlanul barátságos marad. Törökország nem is avatkozik bele a háborúba mindaddig, amíg közvetlen támadás nem éri.

AZ ANGOL SAJTÓ MEG VAN ELEGEDVE

(LONDON.) (Rador.) Az angol sajtó szombati száma elégtétellel állapítja meg az angol admirálisok jelentéséből, hogy az angol hadiflotta tevékenysége teljesen eredményes volt a német tengeralattjárókkal szemben. A Daily Telegraph többek között azt írja: „Meg kell várnunk a részletesebb jelentéseket a tengeri haderő tevékenységéről és meg kell tenni minden lehetőséget annak érdekében, hogy az ellenséges buvárnaszádok megsemmisítését célzó törekvéseit megheharsítsuk.” A Daily Telegraph egyben elismerését nyilvánítja a francia hadsereg eddigi taktikájával szemben és annak a véleményének ad kifejezést, hogy Gamelin tábornok lépésről-lépésre, de céltudatosan töri meg a Siegfried-vonalon felsorakozott ellenség ellenálló erejét. A lap végül annak a véleményének ad kifejezést, hogy a demokráta államok helyzete ma sokkal kedvezőbb, mint az 1914-ben volt és az előkészületeket is jobban megtették és most a tartós hadviselésre mint 25 évvel ezelőtt.

NÉMET BOMBAVETŐT FOGTAK EL AZ OROSZOK

(MOSZKVA.) (Rador.) A Tass orosz távirati iroda jelenti: Szeptember 15-én ismeretlen jelzésű repülőgép jelent meg levszk ukrainai város felett. A szovjet csapatok gépfegyver-osztagainak tüzelésére a repülőgép kénytelen volt leszállni, amely után megállapították, hogy kétmotoros német bombavető repülőgép. A repülőgépet zárlat alá vették, öttagú személyzetét pedig Kiewbe szállították.

SZIGORITOTT POSTAI TILALOM
(LONDON.) (Rador.) A hadügyminiszterium hivatalos rendeletet adott ki, amelynek értelmében szigorúan tilos postán küldeni bármely árucikket vagy más terméket különleges felhatalmazás nélkül a következő országokba: Olaszország, Szlovákia, Hollandia, Belgium, Luxemburg, Svájc, Magyarország, Jugoszlávia, Svédország, Japán, Kína, Orosz-szovjet, Balti-államok, Spanyolország, Bulgária, Irák, Vatikánváros, Lengyelország, Románia, Törökország és Görögország.

HÜSÉGNILATKOZATOK
(LONDON.) (Rador.) Az angol birodalom különböző részeiből naponta és tömegesen érkeznek a hűség és ragaszkodás megnyilatkozásai. Az angol gyarmatok uralkodói lelkesedéssel közlik, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel és erejükkel támogatják Angliát a háború győzelmes befejezése érdekében.

KIK TORPEDÓZTÁK MEG A BELGA HAJÓT?
(BERLIN.) (Rador.) A DNB német távirati ügynökség közli a Reuter Távirati irodának azt a londoni jelentését, amely szerint egy mentőhajó és egy hadihajó — mindkettő angol — a déli öbölben segítségére sietett annak a belga hajónak, amelyet elűződés veszélye fenyegetett és megmentette személyzetét. A belga hajó parancsnoka kijelentette, hogy hajóját német tengeralattjáró torpedózta meg. A belga távirati ügynökség jelentése szerint a belga hajó neve Alex van Opstal volt és hogy a hajó személyzetét és utasait megmentették. A belga távirati iroda hangsúlyozza azt is, nincsenek olyan tárgyi bizonyítékok, amelyek igazolnák azt a feltevést, hogy a hajót torpedólövés érte volna.

URANIA MOZGO

Büntényaringben

Izgalmas kalandorfilm, Fősz.: PÉTER LORRE

SENZÁCIÓS DUPLA MŰSOR!

RITZ FIVÉREK, világhírű amerikai komikusok felülmúlhatatlan vígjátékai:

A munkanélkülich

Lengyel-orosz harcok

(MOSZKVA.) (Rador.) A Reuter iroda jelentése szerint a moszkvai rádióállomás vasárnap bejelentette, hogy a szovjet csapatok átlépték a lengyel határt.

(STOCKHOLM.) (Dunaposta.) A svéd fővárosba érkező hírek szerint a lengyel csapatok mindenütt harcban állanak az orosz csapatokkal.

LITVÁNIA SEMMIFÉLE LÉPÉSRE NEM GONDOL

(KAUNAS.) (Rador.) A Reuter iroda jelentése szerint litvániai politikai körökben a szovjet csapatok lennel területre való behatolása ellenére kijelentik, hogy Litvánia semmiféle lépésre nem gondol Vilno vidékén.

(KAUNAS.) (Rador.) Litvánia külügyminisztere kihallgatáson fogadta a német és szovjet követeket és megelégedését fejezte ki elértük a szovjet és Németország által kinyilvánított semlegességi magatartás felett. Közölte, hogy Litvánia figyelemmel kíséri a helyzet alakulását, továbbá, hogy határát megerősítette és lezárta a lengyel-litván közigazgatási határonalát. Ugyancsak Kaunasból jelentik, hogy ott a francia, angol és a lengyel követek értekezletet tartottak.

A KÜLVÜGYI HIVATAL FIGYEL
(LONDON.) (Rador.) A Press Association közli, hogy a külügyi hivatal élesen figyel az események alakulását. A lengyelországi helyzetről kiegészítő értesüléseket várnak az egyes európai fővárosokban működő angol képviselők részéről.

A LONDONI LENGYEL KÖVET KÖZLÉSE

(LONDON.) (Rador.) A lengyel nagykövetség a következő hivatalos értesítést adta ki:

„Ez év szeptember 17-én reggel 4 órakor a szovjet haderők átlépték a Lengyelország keleti határvonalait. A lengyel hadsereg az első pillanattól kezdve ellenállást tanúsított és így több helyen harcok alakultak ki. Ilyen harcok folynak Molodczag körül. A szovjet a határátlépésre azt az ürügyet hozta fel, hogy a lengyel kormány megszünt volna létezni, elhagyta volna Lengyelországot és védelem nélkül hagyta volna a területén élő kisebbségeket. A lengyel kormány nem kezdhet vitát a szovjet kormányval, ami a lengyel határ megsértését illeti, mert a lengyel kormány és a köztársasági elnök, valamint a parlament továbbra is lengyel területeken jelöli szolgálatát. A szeptember 17-én reggel elkezdett támadás által a szovjet kormány megszegte 1932. június 25-én megkötött megnehtámadási egyezményünket. Ezenkívül megszegte az 1934. május 5-én Moszkvában aláírt újabb megállapodást, amely a megnehtámadási szerződés határidejét 1945. december 31-ben jelöli meg. Megszegte ezenkívül a londoni megegyezést a támadó meghatározására nézve. Ez a megállapodás megállapítja a támadás minőségét. Londonban egyeztek meg abban is, hogy semminemű politikai és gazdasági ok sem szolgálthat indokot a megnehtámadási szerződés megszegésére. A szeptember 17-én délelőtt megtett támadás által a szovjet kinyilvánította, hogy megszegte szerződéseit és azt az elvi alapot, amelyen a Népszövetség tagjaként állott.

nyünk. Ezenkívül megszegte az 1934. május 5-én Moszkvában aláírt újabb megállapodást, amely a megnehtámadási szerződés határidejét 1945. december 31-ben jelöli meg. Megszegte ezenkívül a londoni megegyezést a támadó meghatározására nézve. Ez a megállapodás megállapítja a támadás minőségét. Londonban egyeztek meg abban is, hogy semminemű politikai és gazdasági ok sem szolgálthat indokot a megnehtámadási szerződés megszegésére. A szeptember 17-én délelőtt megtett támadás által a szovjet kinyilvánította, hogy megszegte szerződéseit és azt az elvi alapot, amelyen a Népszövetség tagjaként állott.

LENGYEL TENGERALATTJÁRÓ SVÉD KIKÖTÖBEN

(STOCKHOLM.) (Rador.) A „Sep“ 1100 tonnás lengyel tengeralattjáró megrongált állapotban svéd vizekre érkezett Landsort közelében. A hajót és legénységét elfogták.

UJABB SIKEREKET JELENTENEK A NÉMETEK

(BERLIN.) (Rador.) A német hadvezetőség közleménye így szól: Kelet-Galicia megtisztítása szeptember 16-án folytatódott. Lemberg most már három oldalról be van kerítve és a lengyel erőknek Lemberg és Przemyśl közti visszavonulása délkeleti irányban el van vágva. A San-folyó torkolatától északra a német csapatok folytatják Lublin felé való előnyomulásukat. Deblin helységet elfoglaltuk. 100 repülőgép került sértetlenül kezeinkbe. Kutno környékén áll a harc. A nyugati oldalon a németek behatoltak Kutnoba. Varsó majdnem teljesen be van kerítve. A város katonai parancsnoka elutasította a Varsó kiürítésére tett ajánlatot. A szétszórott lengyel különítményeknek azon próbálkozása, hogy Siedlce felé átsurranjanak, megheharsult. 80 ágyut, 6 harciokost és 11 repülőgépet hagytak hátra. A németek 12.000 foglyot ejtettek. Az időjárás továbbra is kedvezőtlen maradt. A légi haderők folytatják tevékenységüket főleg a Visztulától keletre, az ellenséges csapatösszevonásokat bombázza. Wilno és Baranovicze rádióállomásait a német légitámadások elpusztították.

A nyugati arcvonalon az ellenség néhány helyi jellegű hadművelettel próbálkozott Zweibrücken közelében és jelentékeny veszteségeket szenvedett. Az ellenséges megfigyelő léggömböt lelőttük. A birodalom területe ellen nem történtek légitámadások.

ELFOGLALTÁK BRESZTLI-TOWSZK FELLEGVÁRÁT

(BERLIN.) (DNB) A német főhadiszállás közli, hogy a német csapatok tegnap heves küzdelem után elfoglalták Bresztli-towszk fellegvárát és ott 600 foglyot, valamint nagy hadiszerkezetet zsákmányoltak. A fellegvár elestével az egész erődítés és város a német haderő kezébe került. Ugyancsak a német főhadiszállás közli, hogy a német tengeralattjárók folytatják sikeres munkájukat. Tegnap az egyik buvárnaszád egy angol hajót kutatott át, miközben két ellenséges repülőgép támadta meg. A tengeralattjáró tüzelni kezdett és mindkét gépet lelőtte. Pilótáikat azonban megmentette.

SARACIOGLU UTJA
(ANKARA.) (Havas.) Hivatalosan közlik, hogy Saracioğlu külügyminiszter meghívást kapott Moszkvába. A jelentés azonban nem említi, hogy elutazik-e a jelenlegi helyzetben a külügyminiszter, vagy bevárja az események további fejlődését.

MOSZKVA ELISMERTE SZLOVENSZKÓT

(POZSONY.) (Sz. T. I.) A moszkvai kormány hivatalosan értesítette az ifjú szlovák köztársaságot, hogy elismeri független államiségét és megbízottat küld Pozsonyba.

ELESETT II. VILMOS EXCSÁSZÁR UNOKÁJA

(BERLIN.) (DNB) Hivatalosan közlik, hogy Hohenzollern Oszkár porosz herceg, II. Vilmos excsászár unokája a lengyel-német hadszíntéren hősi halált halt.

JAPÁN SZABAD KEZE

(TOKIO.) (Domei.) A külügyminisztérium speakere kijelentette, hogy az orosz-japán egyezmény mekötése által Japán teljesen szabad kezei kapott a Menyei Birodalomban és teljes erejét a kínai kérdés megoldására szentelheti. Ez a tény halálos csapást mér a Csunking-i kormány összes törekvéseire, mert most már remény sem lehet abban, hogy Moszkva támogatja ellenállásában. A japán sajtó a kijelentéssel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy a nemzet alapos vizsgálata fogja venni Angliával szemben tanúsítandó jövőbeni magatartását, aminek aligha lehet más következtetése, mint a britellenes hangulat továbbfejlődése.

ANGLIA TELJESITTI KÖTELESSÉGÉT

(LONDON.) (Rador.) Greenwood, a munkáspárti ellenzék helyettes vezére nyilatkozott a Reuter iroda munkatársának a többek között a következőket mondotta:

— Az egész világon mély hatást tett a szovjet csapatok Lengyelországra való belépése. A Szovjetországra által fehozott indokok teljesen elégtelenek és igazolatlanok tartom. Ennek a lépésnek a következményeit még nem lehet előre látni s minden feltevés hiábavaló volna. Egyetlen dolog biztos, hogy bármi is történjék, Anglia teljesíti a Lengyelországnak nyújtott biztosítékokat. Lengyelország szabadsága az összes — nekünk annyira drága reménysegek jelképe, vagyis a rémuralom végleges szétbontását s a demokratikus erők felszabadítását.

ADÁZ HARC A LENGYEL FRONTON

(VARSO.) (Rador.) A Pat ügynökség jelenti Szombaton este 11 órakor: A lengyel csapatok mindenütt ádázán harcoltak és tartják állásaikat az ellenség számbeli fölénye dacára, igen komoly veszteségeket okozva a német csapatoknak. Hel és Kapa Okrzynska helyiségek tovább védkeznek. Varsó hatékonyan védekezik, visszaverve az erőteljes ellenséges támadásokat. Észak-keleten, Kutno-Lowicz Skuernivcze körze tében a lengyel csapatok továbbra is bátran harcolnak és ebben a körzetben a németeket csapatlétszámuk felemelésére kényszerítették. A német páncélos különítmények semmilyen sikert nem értek el az Anapol-Rawaruska vonaltól északra, de elérték a Bug folyót Wlodzimierz környékén. Lwowtól északra, amely visszaveri a német támadásokat és délre a harcok folynak.

Embernélküli világ

A válságos idők ellenére az angol világbirodalom nagy tudósegyesülete: a British Association Dundeeben mégis megtartotta évi tanácskozását. Sir Albert Seward, a cambridgei egyetem növénytanára, az őskori növények egyik leghíresebb szakértője, megtartotta elnöki székfoglalóját. Ennek során arról beszélt, hogy ősi növények apró maradványaiból miképpen lehet a valóságnak megfelelően magukat a növényeket és egész tájakat is viszonylag pontosan ismertetni és hogyan lehet újabb ismereteket szerezni általuk a föld és az emberiség történetéről?

Ha az ásatag növényeket mikroszkópikus vizsgálat után összehasonlítjuk a maiakkal, meg lehet állapítani, hogy a mostani növények milyen őskortól származnak. A jelenlegi növények különben maguk is sokkal nagyobb mennyiségben tekinthetnek vissza, mint az ember. Az emberi élet egyáltalán nem több egymillió évesnél, a mai növények nagyrésze azonban majdnem ugyanolyan alakban már 200 millió évvel ezelőtt is élt és virágzott.

Hatvanmillió évvel ezelőtt — mondotta a tudós — egy azóta elpusztult szárazföld húzódtott Észak-Irlandtól és Nyugat-Skóciától 2000 mérföldnyire csaknem az Északi sarkig. Ennek az elveszett szárazulatnak a nyomait — a geológusok thuleának nevezik — megtalálták ásatag maradványokban különféle helyeken, például a Skócia északi részéhez közel fekvő Hebriák szigetcsoporton is.

Sir Albert ezután felszólította hallgatóit, hogy repüljenek vele vissza az időben a thulei kontinensre.

Alig tettük meg repülőutunk ötvenedrészét, máris elűnik az ember nyoma. Egyedül maradunk egy olyan világban, amelybe csak sokmillió év múlva fog belépni az ember. Különös és mélyebbreható tekintettel nézhetjük a természetet pompás szépségét. Részeműltünk az ember jelentéktelenségére: másrészt magasabbra becsüljük a szellemi értékeket és mélyebben átérezzük a végtelennel való kapcsolatokat. Az ásatag növénytan megállapítása szerint — mint a kiváló tudós mondotta — igen sok olyan növény, amely millió évekkel ezelőtt otthonos volt Európában, most csak a távolkeleten található. Ezt a tényt másképp alig lehet magyarázni, mint a kontinensek vonulásával. Ahogy a jéghegyeket lassan hajtják az éceán áramlatai, ahogy a felhők vonulnak az égen, úgy, de sokkal kisebb sebességgel, valószínűleg helyet változtatott a föld sziklás kérgének sok darabja a geológiai időkben.

A „Manchester Guardian” — a legnagyobb angol napilapok egyike — vezércikkében foglalkozott ezzel az elnöki székfoglalóval.

Egy olyan világban — írja a lap — amelyet az ember éppen most csuszamlós iszappá változtatott, megkönyebbülés a British Association elnökével olyan korbá utazni, mikor az embernek még nyoma sem volt.

A tudományos egyesület évi kongresszusának üléstermében egyébként igen sok volt az üres szék. Sok egyetem tanárt, mérnököt, orvost, katonai és haditengerészeti szakértőt, akik rendszerint részt szoktak venni az üléseken, hadiszolgálatra hívtak be. A küldöttek nagyrésze minden eshetőségre felkészülve gázmaszkot is vitt magával. A tanácskozó termekben egyébként táblák jeleztek, merre vannak a legközelebbi légvédelmi óvóhelyek.

Törvényrendelet a mezőgazdasági mozgósításról

(BUCURESTI.) (Rador.) A mezőgazdasági mozgósításról törvényrendelet jelent meg, mely felhatalmazza a földművelésügyi és nemzetvédelmi minisztériumokat, hogy a legmegfelelőbb eszközöket használják fel a hadsereg és a polgári lakosság ellátására, a szükséges mezőgazdasági termékek elraktározására és általában a mezőgazdasági megszervezésre különleges időkben. A törvényrendelet ezután részletesen ismerteti a különböző módozatokat és közli azoknak névsorát, akik mozgósítás esetén is a békeidőben teljesített szolgálatukat fogják végezni.

Királyi dekrétum rendezi a tényleges és gyakorlatra bevonult katonák lakbérleti szerződéseit

(BUCURESTI.) (Rador.) Üfelsege II. Károly király, Románia királya törvénydekrétumot írt alá az 1939. április 20-án megjelent törvény kiegészítésére, amely törvény az aktív katonák, behívottak és tartalékosok lakbérleti szerződésére vonatkozik. A dekrétum egyetlen szakaszából áll és így szól: „Az aktív katonák, vagy behívottak lakbérleti szerződéseire vonatkozó törvény határozatait további 6 hónapra meghosszabbítatnak. A törvény kedvez

ményeit élvezik mindazok a tiszték, altiszték és katonák, továbbá behívottak és tartalékosok, akik a jelen törvény közzététele idején szolgálatot teljesítenek és lakbérleti szerződéseik le nem jártak. Ugyancsak a törvény alá esnek azok a szerződések is, amelyek 1939. október 26-án járnak le, valamint mindazok is, amelyeknek lejáratát helyi szokás szerint más időpontban lett megállapítva. A meghosszabbítási határidő nem lépheti túl 1940. májusát.

SELECT MOZGO

Kedden rendkívüli bemutató.

JESSE JAMES
AZ IMÁDOTT BANDITA

Egy ember története. Egy emberé, aki ölt, akinek nevét imába foglalták, mert védelmébe vette a szegényeket és üldözötteket. Egy ember története, aki úgy szerzett, mint még senki előtte. 2 millió dolláros filmretek, fősz.: Tyrone Power, Henry Fonda, Randall Scott, Nancy Kelly

A színesfilmek csúcspodukciója. Kaland. Küzdelem. Harc. Szerelem.

Fekete Mihály kettős jubileuma

35 évvel ezelőtt lett színész és 25 esztendeje, hogy a kolozsvári közönségnek először bemutatkozott

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Száll az idő, sebes szárnyon száll. Az örökkévalóság óráján azonban 200—300 esztendő is csak annyi, mint a pillanat milliommennyi része. Mi ehhez képest 25 vagy akár 35 év is? Mi? Azt Fekete Miska tudná megmondani, akit most szépsze rével vallatóra fogtam. Ugy mondom én is: Fekete Miska, mint ahogy általában barátai, tisztelői, művészetének rajongói szokták mondani. Az olvasók azonban nyilván már sejtik, hogy Fekete Mihályról, a kiváló színművészről és igazgatóról van szó. Bizony, ő meg tudná mondani, hogy mit jelent az a 35 év, amelyet a „világot jelentő deszkakon” eddig eltöltött? Emberi mértékkel mérve, nagy idő. Hiszen több, mint egy emberöltő. Fekete Miskán azonban nem látszik meg a három és fél évtized múlása. Talán rómókebb lett, férfias, markáns metszésű arcán nyomot hagyott az élettel való birkózás, de azért friss, fürgő és mindig tettekre kész, mint mindig.

Az elindulás

— Hát direktor uram — kezdem a vallatást, — hogy is volt az? ... Biz Isten, nem hittem volna, hogy Tháliának már ilyen régi papja?

— Ugy ám — mondja mosolyogva s az elmaradhatatlan szivart nyelvvel ajka balszögletébe lendíti. — Harmincöt évvel ezelőtt indultam el ezen a tövises uton és kerek 25 éve, hogy először léptem fel a rendkívül igényes kolozsvári közönség előtt.

— Egyszóval kettős jubileum? ... Most aztán el nem engedem, amíg nem mond egy és mást rengeteg tapasztalataiból.

— Nem az én ötletem volt, hanem a barátaimé — mentegetőzik mosolyogva. — A kolozsvári első fellépésem 25. évfordulóját ünnepeljük s a „Fekete-száru cseresznye” főszolgabírójának szerepében lépek fel. Kedves szerepem ez, s remélem, hogy a kolozsvári közönség szívesen lát majd megint a rivalda előtt. Az emlékeimre kíváncsi? Hej, haj, van belőle elég. De kinek ne volna, aki velem együtt átélte ezeket a néha boldog, de leginkább keserves éveket?

Maga elé melázik s arcán olvasom, hogy lelke valahol a múlt időkben barangol.

— Gál Gyula tanítványa voltam a budapesti színművészeti akadémián, — kezdi aztán. — Mesterem szavai szerint: nagy ígéret. Nem egyszer han

goztatta, hogy a jövő nagy színészét fedezte fel bennem... Hát ami azt illeti, talánnem aképpességeimen mulott, hogy többre nem vittem. Mint fiatal színész 2 évig játszottam a budapesti Vígyszínházban, persze még a régi nagy gárdával együtt. Későbbi álomálmam: Temesvár, Kolozsvár, majd a háború után Erdély minden városa, sőt faluja is látott játszani. Nemrég a budapesti Andrássy-úti, Magyar Kamara színház színpadán szerepeltem, de a rádióban is szóhoz jutottam. Három esztendőn keresztül a szegedi szabad téri játékok során is felléptem.

AZ EREDMÉNY

— Emlékszem, — szólok közbe — Az Ember tragédiájában és Herczeg Ferenc Bizáncában. Sőt valamelyik pesti lapban olvastam azt a cikket is, amelyet maga Herczeg írt Önről. Áradva beszélt színművészeti képességeiről, azt írva, hogy új magyar drámai színművészt fedeztek fel Önben.

Mélabusan mosolyogva bólint, majd keserűen megjegyzi:

— Igen, életem derekán túl megint felfedeztek...

— Irodalmi szerepléséről is mondjon valamit.

— Mit mondhatok erről? Forgattam a tollat is s talán nem egészen eredménytelenül. Két könyvem jelent meg. Az egyiknek címe: „A temesvári színész története”, a másiké: „Faluról-falura”. Szindarabot is írtam. Két munkámat az Akadémia és a Nemzeti Színház pályázatán dícsérettel tüntették ki. Mindez azonban, amint látja, anyagi boldogulásom nem sokat segített... Sok-sok minden elmúlt, ha nem azért engem nem igen tudtak elcsüggeszteni a kavargó események...

— Azt látom direktor uram. De beszéljen valamit régi kedvenc szerepeiről is.

— Nagyon szerettem Shakespearet. Othellót, Shylok, Lear király régi kedves szerepeim, amelyeket még most is szívesen játszánék. Örömmel emlékszem még Edmond Rostand Cyranojára is. Sokszor játszottam és nagy sikerrel. Egyik kedvenc szerepem még Húnyadi Sándor „Feketeszáru cseresznye”-jének Dusan főszolgabírója. Ebben fogok jubileumi előadásomon is fellépni...

Ime, dióhéjban ennyi Fekete Miska 35 éves színészi pályafutásának története. (h. j.)

Világszerte gazdasági változások okozták a háború

A háború természetszerűleg elsősorban gazdasági téren érezteti hatását. A világ valamennyi tőzsdéje már be rendezkedett a háborús üzletkötésekre. Ezalatt az értendő, hogy üzletkötések mindenütt csak azokban a keretekben folytathatók, amelyeket az egyes államok kormányai a tőzsdék számára engedélyeztek. Angliában például — a szabadkereskedelem klasszikus hazájában — a kormány rendelete folytán a szabadkereskedelem elvei a háború tartama alatt nem érvényesülhetnek. A simább átmenet kedvéért a kormány néhány napra be is záratta a tőzsdéket. A külföldi értékek forgalma egész a legutóbbi napokig teljesen szünetelt az angol tőzsdéken. A londoni kormány ugyanis már az első napon az ellenséges vagyonok lefoglalását és az összes külföldi értékek bejelentését és összeírását rendelte el.

A rendelet értelmében Angliaszerte sokmillió font értékű német ingó és ingatlan értékre tették rá kezüket az angol hatóságok. Ezzel egyidőben devizakorlátozó rendelkezéseket is kiadtak, amelyek az összes külföldi kifizetéseket az angol devizahivatal ellenőrzése alá helyezték. Angliából szabadon legfeljebb csak 25 font vihető ki. Bevezették az érték- és értékpapírkiviteli tilalmat is. Hasonló rendelkezéseket adtak ki az összes angol dominiumok, valamint Egyiptom, Irak és India kormányai is.

PÁRISBAN IS...

Párisban a francia kormány a londonihoz hasonló rendelkezést adott ki, amelynek betartására azonban még az angliánál is szigorúbb ellenőrzést vezettek be. A francia tőzsdék ugyan csak korlátozott keretek között működhetnek.

A SEMLEGES ÁLLAMOKBAN

A semleges államok közül a new-yorki Wall-Streeten általános hausse mutatkozik belföldi értékekben, de főleg a hadianyagot gyártó ipar papírjaiban. Ezzel szemben az összes külföldi értékek, köztük az angol és francia papírok is, 10—20 százalékkal estek. Svájcban szintén ártértékelődési folyamat indult meg, különösen azokban a papíroknak, amelyeket a háborus államok kormányainak rendelkezései érintenek. A svájci bankok nagyon tartózkodóak, mert az arany teaurálása miatt a bankokból jelentős betéteket vontak el.

A nyugateurópai árutőzsdék az elmúlt napokban csaknem mindenütt zárva voltak. Eppen ezért élesen figyelték az USA és Kanada árutőzsdéin lejátszódott hatalmas emelkedéseket az összes nyersanyagok áráiban. A vásárlók természetesen elsősorban a hadviselő államok, másodsorban azok az országok, amelyek semlegesek ugyan, de határaik védelmére mozgósították hadseregeiket. Mivel majdnem minden európai állam — még a semlegesek is — nyersanyagkiviteli tilalmakat léptetett életbe, a nyersanyag utánpótlása számukra csak a tengeren túlról lehetséges és az is csak bizonyos nyersanyagokban. Így például petróleum jelenleg csak az Egyesült Államoktól vásárolható szabadon, mivel még a délamerikai államok is eltiltották a tüzelőanyagok, elsősorban a benzín kivitelét. Ezzel szemben az USA a hadviselő államoknak még petróleumot sem ad el.

ZAVAROK A TENGERTI HAJÓZÁS TERÉN

A tengeri hajózás az Európát érintő legtöbb tengeren megszűnt, vagy minimálisra csökkent. Ennek egyrészt az egyes kormányok intézkedései az okai, de főleg az, hogy a nemzetközi biztosító a háború tartama alatt csak a legkritikább esetekben vállalja a biztosítási kockát. Miután ez nagyon súlyosan érinti a semleges államok, de különösen a Skandináv országok hajózáását, a svéd és norvég kormányok állami biztosítóintézeteket létesítettek hajóik, valamint szállítmányaik biztosítására. Ezek az állam biztosítók külföldi hajók biztosítását nem vállalják.

TESTEDZÉS

Meglepetések az NB második fordulóján

Az AMTE otthonában kapott ki a Juventustól

Döntetlen az UDR-Ripensia mérkőzés
FC Carpati-Victoria 2:0 - Venus-TMAC 3:0

(KOLOZSVÁR.) A Nemzeti Bajnokság második fordulóját két meglepetést hozott. A Juventus, amely a mérkőzés nagy részében csak 10 emberrel játszott, megérdemelten győzött Aradon az AMTE ellen 2:1 arányban. A nap második meglepetése a Ripensia pontvesztessége. A temesvári proficsapat már-már úgy volt, hogy Dobai nélkül áll ki az UDR ellen, de a vezetőség az utolsó percben mégis csak kiigyeztet Dobaival és teljesítette anyagi kéréseit, aki miatt csak félórás késéssel tudták megkezdni a mérkőzést.

Nagybányán a Victoria, bár a mezőnyben jól játszott, vereséget szenvedett az FC Carpat együttesétől. Bucurestiben a Venus mindvégig fölényes játék után

könnyen győzött a TMAC ellen. A részletes eredmények a következők:

(BUCURESTI.) Venus-TMAC 3:0 (1:0), bíró: Tica Iliescu. 6000 néző. Góllövők: 6 p. Ene. Szünet után a 12., a 32-ik percben Jordache. Szombaton: Gloria FCR—Sp. Studentesc 3:2 (1:0). FC Rapid—Unirea Tricolor 3:2 (1:0).

(ARAD.) Juventus-AMTE 2:1 (2:0), bíró: Hunlade. 1200 néző. Megérdemelt győzelem. Az I. félidő 19-ik percében Palmer megsérül és kiáll. A Juventus 10 emberrel játszik tovább. A 26-ik percben Nachu 25 méteres szabadrugásból szerzi meg a vezetést, majd a 38-ik percben Naciú újra eredményes. Szünet után a 22-ik percben Slivac 50 méterről küldött szabadrugását Endreffli beejti.

(TEMESVÁR.) Ripensia-UDR 4:4 (3:1), bíró: dr. Morar. 1500 néző. Nagy küzdelem az UDR a második félidőben szenzációsan játszott. A gólok sorrendje: 8 p. Zsizsik 0:1, 18 p. Marcu 1:1, 25 p. Dobai 2:1, 35 p. Marcu 3:1. A II. félidő 3 p. Haasz 4:1, 10 p. Zsizsik 4:2, 23 p. Micu 4:3, 40 p. Zsizsik 4:4.

(NAGYBÁNYA.) FC Carpati-Victoria 2:0 (1:0), bíró: Tăutu. 1500 néző. A mezőnyben a kolozsvári csapat kitűnően játszott, de a kapu előtt egyetlen akciójuk sem sikerült. Góllövők: I. félidő 5. p. Hanga, majd szünet után Lucaciú volt eredményes.

Az Universitatea tönkreverte a Törekvés együttesét

(KOLOZSVÁR.) Universitatea-Törekvés 7:0 (3:0), bíró: Bör (Arad). 1200 néző. B-liga mérkőzés.

Universitatea: Moldovan — Iconar, Medrea I. — Ioanovici, Medrea II., Ciocau, Taranu IV., Coman, Wicsar III., Luca.

Törekvés: Nistor — Rosca, Brindas —

B-liga eredmények

I. csoport:

(BRAILA.) Dacia Unirea-NAC 3:2 (0:1). (CONSTANTA.) AS Constanta-Dragos Voda 3:2 (1:0).

(PLOESTI.) Tricolor CFPV-Sporting 6:0 (2:0).

(BRASSÓ.) Astra-Victoria CFR 2:0 (1:0).

(CRAIOVA.) Crai Jovan-Mures elmaradt.

II. csoport:

(TEMESVÁR.) Kinizsi-Vulturii 2:1 (0:1) (PEROSZENY.) Jul-Gloria 2:2 (0:0).

(PISKI.) CFR-CFR (T. Severin) 2:1 (1:1).

(BRAD.) Mica-Minerul 5:0 (3:0).

(MEDGYES.) Electrica-Sparta 3:2 (2:0).

III. csoport:

MAROSVÁSÁRHELY.) Monopol-Victoria 2:0 (1:0).

(SZATMÁR.) Oltul-Barkochba elmaradt.

(NAGYVÁRAD.) Crisana-Sodronyipar 1:0 (0:0).

(TORDA.) Cement-Olimpia 4:2 (2:0).

IV. csoport:

(BUCURESTI.) Macabi-Turda 1:0 (1:0).

(GALATI.) Doc-Traian 3:1 (2:0).

(CHISINAU.) Prahova-Fenolmail 4:4 (3:1).

(CERNAUTI.) Franco Romana-Muncitoul 5:2 (1:0).

Az FC Mánastur legyőzte a Haggibbort

(KOLOZSVÁR.) FC Mánastur-Haggibbor 3:1 (1:1). II. oszt. bajnoki 500 néző, bíró: Constantinescu. A monostori csapat igen jó játékkal és győzelemmel kezdte meg szereplését a bajnokságban. A 26-ik percben Pojar, a 32-ik percben Rafael, a 82-ik percben Noie, majd a 87-ik percben ismét Pojar volt eredményes.

KMSC-UEC 2:1 (1:0). Ifjúsági bajnoki, bíró: Bernstein. Góllövők: Mayer és Lengyel, illetve Adorján.

CFR—Cervinus 9:0 (4:0). Ifjúsági bajnok, bíró: Hamar.

Kirschbaum (Haggibbor) országos rekordot futott a 400 m. női síkfutásban

(KOLOZSVÁR.) Vasárnap délelőtt és délután rendezte meg a Szamos liga női atlétikai versenyét a Károly király-park sporttelepén, amelyen a verseny keretében több férfiszám is szerepelt. A verseny általában igen szépen sikerült, amennyiben azon egy országos és több kerületi rekord született meg.

Részletes eredmények a következők:

Női magasugrás 1. Csák Ildikó KAC 130 cm, kerületi rekord, 2. Medrea Irina Soimii 126 cm, 3. Medrea Ileana és Blau Arian Haggibbor 110 cm.

Női súlylökés: 1. Medrea Ileana Soimii 8 m. 57 cm., 2. Csák Ildikó KAC 7 m. 95 cm., 3. Hantus KAC 7 m. 29 cm.

100 m. férfi előnyverseny: 1. Nemecz KAC 11.5 mp., 2. Musafér KAC 11.6 mp., 3. Sulioe Soimii 11.6 mp, előny nélkül, 5 m. előnnyel nyerve.

10.000 m. férfi síkfutás: 1. Farcas Haggibbor 2 p. 49.9 mp., 2. Grosan KAC 2 p. 50.4 mp., 3. Nagy KAC 3 p. 05.1 mp.

Női távolugrás: 1. Csák Ildikó KAC 435 cm, kerületi rekord, 2. Medrea Irina 433 cm. (régi rekordon belül). 3. Gacion Soimii 409. cm.

400 m. női síkfutás: 1. Kirschblum Eszter Haggibbor 1 p. 07.6 mp, országos rekord., 2. Gáll KAC 1 p. 14 mp. (régi kerületi rekord beállítva).

Női diszkoszvetés: 1. Medrea Ileana Soimii 27 m. 77 cm, 2. Xantus KAC 20 m. 70 cm, 3. Medrea Irina Soimii 18 m. 55 cm.

4x100 m. váltófutás: 1. KAC 58.8 mp., 2. Haggibbor 1 p. 01.1 mp. Másodiknak a Soimii csapata futott be, de túlváltás miatt eredményét törölték.

Hármasugrás: 1. Musafér KAC 11 m. 71 cm., 2. Sulioe Soimii 11 m. 70 cm, 3. Riesler Haggibbor 11 m. 51 cm.

400 m. férfi síkfutás: 1. Nemecz KAC 53.9 mp., 2. Farcas Haggibbor 54.4 mp.

100 m. női síkfutás: 1. Kirschblum Haggibbor 13.6 mp, kerületi rekord, 2. Csák Ildikó KAC 13.9 mp., 3. Nicolae Soimii 14 mp.

Női gerelydobás: 1. Medrea Ileana Soimii 25 m. 99 cm., 2. Biris Soimii 21 m. 49 cm., 3. Medrea Irina Soimii 20 m. 27 cm.

Az első és második helyezettek a Szamos Liga érmeit kapták. A Liga részéről dr. Nagy Lajos és Farcasanu vezették le a kiűnően sikerült női atlétikai versenyt.

A Haggibbor vívómestere, Mózes Jenő értesíti összes tanítványait, hogy vívótermét közbejött akadályok miatt csak október elején nyitja meg.

A Hungária döntetlenül játszott a Kispesttel

(BUDAPEST.) A magyar nemzeti labdarúgó bajnokság vasárnapi fordulójának meglepetése az, hogy a Hungária pontot adott le a Kispestnek. A múlt vasárnap Újpest felett diadalmasan kódó Hungária ezúttal kedvetlenül játszott és csak nagy nehezen tudott döntetlen eredményt kiemelni ellenfelével szemben 3:3 arány-

ban. A félidő 3:1 volt a Kispest javára. A többi mérkőzések eredményei a következők:

Nemzeti-Szűketaxi 3:2 (3:2), Ferencváros-Szeged FC 5:1 (0:1), Törekvés-Haladás 2:1 (1:0), Újpest-Boskai 4:0 (2:0), Gamma-Elektromos 0:0, Kassai AC-Szolnoki MÁV 1:0 (1:0).

Két országos rekord a KAC szezonzáró uszóversenyén

(KOLOZSVÁR.) A KAC idénzáró uszóversenye nagy sikerrrel zajlott le. Két országos és több kerületi rekord bizonyított, az uszók kiváló formáját és csak sajnálni lehet, hogy nem áll rendelkezésükre fedett uszoda, melyben tudásukat tovább fejleszthetnék. Részletes eredmények a következők:

400 m. férfi mellúszás: 1. Sebestyén I. Haggibbor 6 p. 55.2 mp., országos rekord, 2. Kádár KAC 8 p. 11.9 mp., 3. Sebestyén II. Haggibbor 8 p. 18 mp.

100 m. férfi gyors: 1. Csizmas KAC 1 p. 05.5 mp., kerületi rekord, 2. Jordáky KAC 1 p. 14 mp. 3. Györfy és Báza KAC 1 p. 16 mp.

50 m. férfi mellúszás: 1. Csizmas KAC 33.4 mp., kerületi rekord, 2. Sebestyén Haggibbor 40 mp, Lőrincz KAC 41.2 mp.

50 m. női gyorsúszás: 1. Bereczky KAC 40.2 mp.

200 m. női mellúszás: 1. Agoston KAC 3 p. 45 mp.

100 m. ifjúsági hátúszás: 1. Róbert Haggibbor 1 p. 50.8 mp.

50 m. női gyorsúszás: 1. Bereczky KAC 31.4 mp., 2. Kovács CFR 35.8 mp., 3. Prabab KAC 40.4.

3x50 m. ifjúsági vegyesváltó: 1. KAC B. (Prabab, Lőrincz, Gálffy) 2 p. 03. 2 mp. 2. KAC A. (Muntján, Kádár, Zeidner) 2 p. 04.2 mp., 3. Haggibbor (Róbert, Sebestyén, Kovács) 2 p. 06.8 mp.

3x50 m. férfi gyorsváltó: 1. KAC (Csiz-

mas, Gálffy, Jordáky, Zeidner, Bertalan) 2 p. 35.8 mp, országos rekord, régi 2 p. 46.1 mp. TCR). Csizmas 27 mp-et, az országos rekordnál jobb időt uszított, de eredményét tekintettel a váltóúszásra — nem lehet hitelesíteni.

50 m. gyermek hátúszás: 1. Prabab KAC 52.6 mp., 2. Sebestyén III. Haggibbor 52.8 mp.

100 m. női hát: 1. Bereczky KAC 1 p. 53.1 mp.

100 m. női mell: 1. Agoston KAC 1 p. 47.2 mp.

10x100 m. gyorsváltó: 1. KAC 13 p. 30.5 mp, kerületi rekord.

50 m. férfi gyorsúszás: 1. Csizmas KAC 27.4 mp, kerületi rekord beállítás.

100 m. férfi mellúszás: 1. Sebestyén I. Haggibbor 1 p. 28 mp., 2. Kádár KAC 1 p. 43 mp. 3. Sebestyén II. Haggibbor 1 p. 43.2 mp.

200 m. férfi gyors: 1. Csizmas KAC 2 p. 40.8 mp., 2. Zeidner KAC 2 p. 58 mp.

A nap egyetlen Román Kupa-mérkőzését Nagyszebenben játszották le, ahol a resicai MTE 9:2 (5:0 arányban) győzött az Amatorul ellen.

A budapesti UTE szombati uszóversenyén a legjobb eredményt a 400 m. gyorsúszásban a fiatal Tatos FTC érte el 5 p. 06.8 mp.-vel, 2. Vörös MUE 5 p. 13.4 mp.

Seke - sport

A kolozsvári kerületi bajnokságnak végleges eredménye

(KOLOZSVÁR.) A kerületi tekézőbajnokságok a következő végleges eredményeikkel zajlottak le:

Csapatbajnokság: Kolozsvár bajnoka az Echo csapata 496 ponttal, 1. helyezett UEC 485 ponttal, 2. helyezett Sparta Nagybanja 471 ponttal, 3. helyezett Palma 469 ponttal, 4. helyezett Minerva 465 ponttal.

Egyéni bajnok Rupacec Petre Royal 105 ponttal, 1. helyezett Stetz Lajos Gutin 100 ponttal, 2. helyezett Nagy József Remény 98 ponttal, 3. helyezett Venczel Antal Echo 98 ponttal, 4. helyezett Bartók Károly Potzissa 97 ponttal.

A „Sport” TT újból megkezdte működését, játékestélyeie kedden tartja a Kovács-pályán (Kogálniceanu-uca 7. sz.)

A „Zsinor” TT zászlószentelési ünnepségét és a versenyeken résztvevők díjkiosztását f. hó 24-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg a Moderna-pályán.

Router jelenti:

(KOPPENHÁGA.) Egy dán gőzös aknára futott és elsüllyedt. 19 ember meghalt, több megsebesült.

(LONDON.) A brit kormány a hétvéget hivatalában töltötte és a napi anyagot dolgozta fel.

(PÁRIS.) A Credit Lyonnais egyik külvárosi fiókjának pénztárát falbontással feltörték. Az anyagi kár csekély, mert a tostitás révén megtérült. A tettesek kézrekerítésére megindult a nyomozás.

(BERLIN.) A német kormány felhívta a háziasszonyokat a kelkáposzta felhasználására, mert ebben a zöldségben óriási volt az idei termés.

(BERLIN.) Göbbels propagandaügyi miniszter repülőgépen a keleti hadszíntérre utazott, hogy jelentést tegyen a Führernek.

(STOCKHOLM.) Gusztáv svéd király könnyebb természetű náthán esett kórosul, ami magas korára való tekintettel nagy aggodalmat keltett. Az orvosi jelentés szerint az uralkodó teljesen ki-gyógyult betegségéből.

(LIVERPOOLE.) Az egyik postahivatal épülete ellen bombamerényletet kíséreltek meg. Ez azonban nem okozott lényegesebb kárt. A nyomozás megindult.

(BEIRUTH.) A Jeruzsálemi főmufti hír szerint a brit konzul utján kérvényt juttatott el a palesztinai angol kormányzósághoz oly irányban, hogy engedélyezze hazatérését. A hírt még nem erősítették meg.

(BANGKOK.) A sziam kormány elhatározta, hogy a Svájcban tanuló 13 éves uralkodót hazahozatja.

(WASHINGTON.) Borah szenátor rádió beszédében hangsúlyozta az USA semleges ségének szükségességét.

(BOGOTA.) Bolívia új államfőjét tegnap iktatták ünnepélyes külsőségek között hivatalába.

(MONTEVIDEO.) Az uruguayi kormány közölte, hogy október 1-én teszi közzé új bevándorlási törvényét, amely a jelenlegivel szemben lényeges szigorításokat tartalmaz.

(BELGRÁD.) Monastir közelében egy község egyik lakóháza kigyulladt. A tűz a hirtelen támadt szélviharban tovaterjedt és 51 épületet hamvasztott el. Az anyagi kár igen nagy. Halálesetről nem érkezett jelentés.

(TIENSZIN.) Hivatalos kimutatás szerint a Feiho áradásának 5400 halott áldozata van, az anyagi kár meghaladja a 35 millió kínai dollárt.

(NEW DELHI.) Kalkutta közelében nagy vasúti szerencsétlenség történt, amely 21 halottat követelt.

(BERLIN.) A német kormány a harmadik Birodalom rádióadóit két csoportra osztotta. Az első csoport: Deutschlandsender, Breslau, Kattowitz, Königsberg, Danzig, Böhmen, Wien, Graz, Salzburg, Innsbruck és Varsó I. állandó műsort közvetítenek, míg a többiek csak híreket adnak. A hírszolgáltatás időpontjai mátol kezdve közép-európai idő szerint: 7, 12.30, 14, 17, 20, 22 és 24 órakor.

(LISSZABON.) A Santa Theresina kereskedelmi gőzös összeütközött egy francia kereskedelmi hadihajóval. Legénységét 19 embert sikerült megmenteni még mielőtt a gőzös elsüllyedt volna.

(BRÜSSZEL.) A belga kormány rendelkezése állították a belga lakosság részére az élelmiszerjegy nyomtatványokat. Kiadásukra azonban egyelőre még nem kerül sor.

Központosítják a városi üzemeket

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A város vezetősége két évvel ezelőtt a városmajor telkét az új Baritiu gimnázium felépítésének céljaira adományozta. Így a városi üzemek, garázsok, amelyek eddig a városmajorban kaptak elhelyezést, hajlék nélkül maradtak. A városi üzemeket egyelőre a gázgyárban helyezték el, ugyanitt kaptak helyet a garázsok is. A városi kerésszet, anyagraktár azonban még nem nyert végleges elhelyezést. A város gazdasági ügyosztálya most javaslatot terjesztett dr. Bornemisa Sebastian polgármester elé, amelyben azt indítványozta, hogy az összes városi üzemeket, garázsokat, istállókat, kertészetet, anyagraktárt egy helyre összpontosítsák. A polgármester a közeli napokban dönti el, hová telepítsék az új városmajorot. Valószínű, hogy valamelyik külvárosi részen kapnak megfelelő helyet a városmajorok.

Dr. Joe Gherman közigazgatási vezérfelügyelő szemléje a városházán

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Dr. Joe Gherman Szamosstartomány közigazgatási vezérfelügyelője a vágóhídon tartott vizsgálata után, tegnap a városházán végzett szemléte. Ennek során a város pénzügyi és gazdasági osztályának ügyvezetését vizsgálta felül. A vezérfelügyelő a késő déli órákban fejezte be a vizsgálatot, amelynek eredményéről azonban nem adott közlést. Észleleteiről a belügyminisztériumnak tesz jelentést a vezérfelügyelő.

Influenzajárvány Kolozsváron

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A város főorvosi hivatalához beérkezett jelentések szerint Kolozsváron influenzajárvány lépett fel. Eddig már számos megbetegedést jelentettek be a főorvosi hivatalhoz. Ezek azonban szerencsére sima lefolyásúaknak ítélik. Halálos eset még nem történt. A járvánnyal kapcsolatban dr. Vlad Petre városi tiszti főorvos óvatosságra inti a város lakosságát. Kéri különösen a szülőket, hogy gyermekeiket tartásuk távol a meghűléses beteg gyermekektől, mert csak így módon lehet hatékonyan védekezni a járvány terjedésével szemben.

Borzalmas módon meggyilkolták a hirhedt pénzhamisítót

(CRAIOVA.) A városi gyűjtőcsatornában, amely Beldiman városnegyedben húzódik végig, tegnap borzalmasan megcsonkított és teljesen meztelen férfi holttestét találták, amelynek nyakán azonban gallér volt. A bevezetett vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a halott Szabó Lajos, a hirhedt pénzhamisító, akit bűncselekményeiért 10 évi börtönbüntetésre ítélték és akit 2 hónappal ezelőtt feltétlenül szabadlábra helyeztek. A rendőrségnek az a feltevése, hogy Szabó Lajos egy bűntársra gyilkolta meg bosszúból azért, mert annak idején elárulta.

Értesítés

A katonai előkészítő központ kolozsvári parancsnoksága ezúton tudatja, hogy több kiképzői tisztség megüresedett. Eppen ezért felkéri mindazokat, akik ezen intézményben közreműködni óhajtanak, tisztek, vagy alacsonyabb rangfokozatban levők, hogy jelentkeznek a parancsnokságnál, Str. Cogălniceanu 4. szám alatt, magukkal hozva lítvétjüket, esetleg más katonai iratokat.

A katonai előkészítő központ kolozsvári parancsnoksága ezúton közli, hogy az iskolás ifjak katonai előkészítő gyakorlatát október 1-én, míg a diákok gyakorlatát november 1-én veszik kezdetüket.

A VI. hadtest parancsnokságának 5. számú rendelete

Mi, Christea Vasilescu hadosztálytábornok, a 6. hadtest parancsnoka; hivatkozással a Monitorul Oficial 1938. február 11-én megjelent 34. számában közzétett 856. számú törvényrendeletre, amely ostromállapotot hirdet az ország egész területére; az általános biztonság és közrend érdekében elrendeljük:

I. SZAKASZ.

Szigorúan tilos a 6. hadtest alá tartozó ostromállapot körzetében:

1. Az állambiztonság és közrend érdekében az illetékes hatóságok által lepecsételt rádiókészülékek pecsétjeinek felszakítása és a készülék üzembeállítása.

2. A hadsereg szükségleteinek kiegészítésére irányuló, bármilyen formában történő minden szabotázs.

3. Katonai, vagy polgári épületek, bármilyen természetű közérdeket szolgáló munkálatok lerajzolása, vagy lefényképezése, akár bűnös szándék hiján is, a katonai hatóságok előzetes jóváhagyása nélkül.

4. Akár igaz, akár képzelt hírek terjesztése, kommentálása, katonai csapatok helyzetére, átcsoportosítására, vagy a katonai és polgári hatóságoknak katonai természetű rendelkezéseire vonatkozólag.

5. Tilos indokolás nélkül olyan helyen tartózkodni, vagy közlekedni, ahol csapatok tartózkodnak, vagy beszállásoltattak, vagy ahol raktárak, valamint bármilyen katonai rendeltetésű épületek vannak, vagy olyan helyen, ahova a katonai hatóságok megtiltották a behatolást.

Hasonlóképpen kihágást követnek el azok is, akik a fenti helyzetben találnak katonai vonatkokon, együtt utazva, vagy bármely más, a katonaság által használt közlekedési alkalmatosságon.

II. SZAKASZ.

A jelen rendelkezés áthágói a 6. hadtest katonai törvényszéke elé kerülnek és az 1938. február 11-iki 856. számú Magas törvényrendelet 5. szakasza alapján 1 hónaptól 2 évig terjedő fogházbüntetéssel és a II. Károly büntetőtörvénykönyv 25. szakaszában előírt járulékos büntetéssel sújtandók.

III. SZAKASZ.

Jelen rendelkezés áthágásának megállapítására a rendőri és csendőri szervek, valamint a bűnügyi rendőrség tisztjei hivatottak.

IV. SZAKASZ.

Az 1938. szeptember 24-én megjelent 2. számú és az 1939. szeptember 12-én megjelent 4. számú rendelkezések összes intézkedései érvényben maradnak.

V. SZAKASZ.

Jelen rendelkezés, a nyilvánosságra hozatal és ezen hadtestparancsnokság területén történő kifüggesztésekor életbelép.

Kiadott 1939. szeptember 13-án, a VI. hadtest parancsnokságán.

A VI. hadtest parancsnoka:

CHRISTEA VASILESCU,
hadosztálytábornok.

A VI. hadtest katonai ügyésze:

ALEXANDRU BARBU,
hadbíró-őrnagy.

Kolozsvár város új légvédelmi rendeletei

Szigorúan büntetik a légvédelmi előírások megszegőit

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az 1939. március 6-án, a hivatalos lap 55. számában megjelent, a polgári légvédelem megszervezéséről szóló törvény rendelkezéseinek végrehajtására Kolozsvár városa is több hivatalos rendeletet bocsátott ki.

A legutolsó két rendelkezés egyike a légvédelmi riadóval kapcsolatos teendőket írja elő, míg a másik újra feleleveníti azokat az általános szabályokat, amelyeket a gáz- és gyújtóbombák hatásaival szemben az ingatlan tulajdonosoknak be kell tartaniuk.

A 410-1939. sz. rendelet szövegét az alábbiakban közöljük:

RENDSZABÁLYOK LÉGÖLTALMI RIADÓ ESETÉRE

Mi, dr. Bornemisa Sebastian Kolozsvár törvényhatósági joggal bíró város polgármestere a részleges és általános légvédelmi gyakorlatok kapcsán a következő szabályok betartását rendeljük el:

a) A légvédelmi riadót a város riadóközpontja által kezelt elektromos szírnák, gyári gőzgépek, mozdonyok és a szolgálatban levő rendőrközegek megismételt sípjelzései adják. Ezeknek időtartama 3 perc.

b) A lakosságnak riadó esetén meg kell őriznie nyugalmát.

c) Azok, akiket a légi riadó a lakásban, iskolában, vagy bármilyen más nyilvános vagy magánhelyen, mint szállodákban, színházakban, vendéglőkben, kávéházakban, vagy mozikban talál, kötelesek engedelmessé válni az illető helyiség légvédelmi parancsnokának, nem szabad az ablakon át kitekinteniük, vagy annak közelében tartózkodniuk.

d) Az ablakfüggönyöket és redőnyöket azonnal le kell húzni.

e) Akiket a légi riadó az utcán, téren stb. ért, azoknak gyors léptekkel, de futás nélkül a már előzetesen megjelölt óvóhelyekre kell menekülniük. Ha ilyen a közelben nem volna, menedéket nyújtanak az emeletes házak kapualjaiban, vagy beszállásokban. Riadó esetén semmi körülmények közt ne tartózkodjunk az utcán, a házaknak, lakásoknak, vagy nyilvános helyiségeknek ajtajában.

f) A légi riadó esetén az utcán közlekedő gépkocsik, szekerek s járművek vezetői és utasai azonnal megállítják járműveiket és a legközelebbi óvóhelyre, vagy valamilyen épület kapualjába menekülnek.

g) Az utcai világítást a villamosüzem különleges csoportjai azonnal megszüntetik.

h) A lakosságnak kötelessége a riadó hallatára vagy eloltani a lakások és kávéházak fényét, vagy olyan tökéletesen elfedni az ablakokat, hogy azokon át egyetlen fénysugár se szűrődjék ki az utcára.

i) A gépkocsik tulajdonosai gépeik fényszóróit sötét vászonnal burkolják be és a lenese közepén a vászonba csupán egy kör alakú nyílást hagynak, amelyet kék celluloid lappal fednek el. Ez a fényt csak öt centiméter átmérőjű nyíláson vetíti és így a gépkocsik lámpái 15-20 méterre látszanak.

j) A külső világítás villanygömbjei, valamint a fénnyelzők az előre jelzett, vagy váratlan légi riadónál azonnal eloltandók.

Öt perccel tehát a riadójelzés megadása után a város a teljes kihaltság képét mutatja, úgyhogy sehol egyetlen mozgás nincs az ablakokat pedig sűrű redőnyök fedik. Az utcákon csak a rendőrközegek tartózkodhatnak, de ők is elrejtőznek az emeletes házak kapualjaiban. A lakosságnak tilos az utcára kijönni és megtekinteni a tüzelőszöveget, vagy az egészségügyi csapatok tevékenységét. A gyakorlatok végét ugyan csak szírnák jelzik rövid, megszakított bugásokkal.

A jelen rendelkezés megszegőit a légvédelmi törvény 65. szakasza alapján 200-2000 lejig terjedő pénzbírsággal, visszaesés esetén pedig 1 naptól 1 hónapig terjedő bűntetéssel sújtják.

VEDEKEZÉS GYÚJTÓBOMBÁK HATÁSA ELLEN

A második polgármesteri rendelkezés így hangzik:

„A légi támadások esetén a gyújtóbombák által okozott tüzek elfojtatására a városi tűzoltóság megnagyobbított létszáma sem volna elegendő, vagy legalább is mehezebben siethetnek az égő ingatlanok eloltására. A közigazgatási törvény 16. szakasza alapján tehát elrendeljük a következőket:

1. szakasz. Jelen rendelet kifüggesztésével a következő intézkedések foganatosítandók:

Minden ház padlásáról eltávolítandók a gyúlékony anyagok. Amennyiben ez bármely okból lehetetlen volna, ezeket a padlás közepén kell összegyűjteni olyan módon, hogy tűz esetén minden oldalról megközelíthetők legyenek. A padlás deszkafalait vastag mészréteggel kell bevonni. Felülvizsgálandók az összes villany, vagy gázvilágítási vezetékek. Különlegesen ellenőrzendők a villanyvilágítás biztosítékai. A kazárnyákból a lőszert, szénát és származékot, valamint az összes anyag

raktárakat el kell távolítani. Megvizsgálandók a kémények, hogy a kéménygyújtást elkerüljék.

Mától kezdve, vagy valamely veszély közeledtével a padláson két-három láda homokot kell tartani egy-két lapáttal, hogy a gyújtóbombák által okozott tüzet eloltassuk, mert a bomba vízzel való oltása növeli a tűzveszélyt. El kell látnunk a padlásokat néhány vízes vödörrel, esetleg vízcappal és ugyanez áll az udvarokra is.

2. szakasz. A jelen rendelkezések áthágói a polgári légvédelmi törvény 63. szakasza alapján büntetők. A két rendeletet dr. Bornemisa Sebastian polgármester és dr. Pop Victor városi főjegyző írták alá.

Újabb köszönő táviratokat kapott Armand Calinescu miniszterelnök

(BUCURESTI.) Armand Calinescu miniszterelnök legújabbban a következő táviratokat kapta:

„A Bihar megyében levő Alesd-Elesd község lakói a legmélyebb elismeréssel köszönik meg azt a gondosságot, amellyel Excellenciád alkalmat adott, hogy gyönyörködhesünk a megvalósított munkában, azoknak a nemzeti propaganda-filmeknek a vetítése során, amelyeket a nyugati határon mutattak be. Vuscan L. jegyző.”

A másik táviratot Armand Calinescu miniszterelnök Saniob-Szentjobb községből kapta és a következőket tartalmazza:

„Több mint ötezer katolikus hívő, románok, magyarok, szlovákok a szeptember 8-i és az Ur Anyjának tiszteletére rendezett zarándokuton forró imádsággal könyörgött Excellenciáért, hogy jó eredménnyel végezze be a haza és nép érdekeinek megvédésére irányuló munkásságát.”

Az üdvözlő táviratot dr. Pop Iosif szentjobbi apát írta alá.

A harmadik üdvözlő táviratot Bihar-les községből kapta Armand Calinescu miniszterelnök a következő tartalommal:

„Az ország nyugati határán fekvő Les Bihor község lakói szent kötelességüknek tartják, hogy hálás köszönetüket tolmácsolják Excellenciának azért a kulturális propagandaért, amelyet a nemzeti mozika révén fejt ki és amely községünkben szeptember 5-én tartott előadást. Egészséget! Ioan Ilutziu gör. keleti lelkész.”

Köszöntőtáviratot kapott Armand Calinescu miniszterelnök a Temes megyében levő Felnac községből is a következő tartalommal:

„A nemzeti propaganda filmek bemutatása világossággal teltette meg lelkiünket, amiért is Felnac község lakóinak nevében a legteljesebb köszönetünket nyújtjuk és arra kérjük Excellenciát, hogy a nemzeti ujjászületés megvalósítása érdekében kifejtett törekvéseit lankadatlanul erővel folytassa.”

Köszönő és üdvözlő táviratot kapott Armand Calinescu miniszterelnök a Romániában élő állampolgárok egyik csoportjától is, a következő tartalommal:

„A svájci állampolgárok csoportja, akiket mozgósítottak, amikor elhagyták Románia területét, a legmélyebb köszönetüket nyújtják azért a meleg vendégszeretetért, amelyet Excellenciád szép országában tapasztaltunk. Szívünk egész mélyéből kívánjuk, hogy a román nemzet kiemelkedjen meg bármilyen megpróbáltatástól. Éljen II. Károly király Öfel-sége. Éljen Románia és a román nemzet.”

A táviratot a Romániából elutazott svájci állampolgárok nevében Ottó Hummel írta alá.

— Öngyilkosságot kísérelt meg a munkás. Aradról jelentik: Márkus Mária 23 éves munkás öngyilkossági szándékkal nagymennyiségű luminált vett be. Az öngyilkossági kísérletet idejében észrevették, a munkásot beszéltették a kórházba, ahol gondos orvosi ápolás alá vették. Az öngyilkosság ügyében a hatóságok folytatják a vizsgálatot.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSI ARANK: Szavanként 1 lej, vastagabb betűkkel 2 és 3 lej. Jelíges és cím nélküli hirdetések kezelési díja 5 lej. Legkisebb hirdetés ára 10 lej. Csak portózott jelíges leveleket továbbítunk és csak válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolunk. Apróhirdetéseket csak a közlési díj előzetes lefizetése mellett veszünk fel. Hivatalos óra reggel 8-tól este 7-ig. Hirdetéseket aznap megjelensre csak délelőtt 10 óráig veszünk fel.

ADÁS-VÉTEL

VILLANYONDOLÁS külföldi mód-szerrel és szerekkel. Csak párolva és nem kiszáritva. 14 perc alatt előállítva, a haj fényt és hullámot kap. Nyolc havi garancia. Már csak 150 lej. Reg. Ferdinand 30. Hölgyfodrászsalon. (2919)

ARANYFOGAKAT, ékszereket, briliáns és gyémánt köveket megveszek. Takarékosági könyvecskére kiszolgálók. Rosner ékszerész Cluj, Cal. Regele Ferdinand 114. (T2683)

INGYEN nem, de hihetetlenül olcsón vásárolhat finom férfiruha és kabát szöveteket, készfaherneműt, kötöttáru, maradékokat Finkelsteinnál. Str. Stroescu 3. udvarban, Urania mozi háttárgótt. (2678)

MAKULATURA, újságsomagoló papírt kapható 10kg-os tételekben a kiadóhivatalban.

GYÖNYÖRŰ fekvésű kert, Szamos partján, Donát-negyedben, 2000 nm., sürgősen eladó. Érdeklődni újságúlet, P. Unirii 2. (4086)

PÁLINKAFŐZŐ üst eladó. Str. Donát 138. szám. (4047)

FIGYELEM!

Mindennemű

szőrmemunkákat,

átolgozásokat, javításokat, bőrkabátok festését legolcsóbban és legpontosabban vállalom.

GERGELY

szőrmeszalón, STRADA REGINA MARIA NO. 46. STRADA BABA NOVAC SAROK.

ELADÓ gyermek sportkocsi, fehér tiszta új és pinceajtó. Str. Donat 4. (4048)

ÓCSKA cinket minden alakban 10 kiló gramon felüli mennyiségben állandóan veszünk. Triumph S. A. Cal. Dorobanților 118. (háttul udvarban). (3849)

ELADÓ jókarban lévő Dániel kályha. Str. Barbu Lăutar 2. (4108)

ELADÓ egy kanárimadár. Str. Pieziș 6. (4142)

Szép női és gyermekcipőket a legolcsóbban csak a

„POPULAR“-ban

vásárolhat. Calea Regele Ferd. No. 10. Az udvarban.

CSEREPÁLYHÁT vennék jó állapotban. Str. Gherescu 5. (4161)

ELADÓ deszkakerítés jó állapotban. Str. Gen. Poetas 19. (4180)

KERESEK egy üveges ócska ajtót. Str. Paris 12-a. (4227)

HASZNÁLT téglát, ajtót, ablakot keresek. Str. Reg. Maria 34. Bonboneria. (4238)

EGY mély gyermekkocsi eladó. Str. Salcamlui 5. (4240)

9000 lejtől modern dióháló, kombinált szekrények, rőkamiék, lakkszíszolt konyhák és 6500 lejtől diófaszínű háló sürgősen eladók. Cal. Victoriei 25. asztalosnál. (4271)

MODERN lakkszíszolt hálószoba 4 és 5 ágú csillár legmodernebb eladó. Cal. Victoriei 23. ajtó 4. (4272)

INGATLAN

ELADÓ villatelek Donat ut 152 szám alatt 2 hold 354 öl, uccai szélessége 48 méter, ára: 450 ezer lej. Kettőbe osztva is vehető. Ért.: Dr. Bernádnál Cal. M. Foch 43. (4066)

ELADÓ házastelek nagy kerttel, építkezési anyaggal. Str. Plugariilor 68. (4107)

500.000 lejig házat veszek. Str. Decebal 11. ajtó 5. (4120)

ELADÓ vagy elcserélendő új ház, szoba, konyha, 6 marhának istálló, csűr 1500 méter kert. Andrei Muresan-utvág környékén. Ára 155.000. Csere esetén árkülönbözetet fizetem. Biroul „Prompt“, Strada Memorandului 20. (4163)

ELADÓ házak: Vágóhíd mellett családi okból eladó szép frontu ház 1 millió 400 ezer lejtől, havi jövedelem 14.000 lej. — A Str. Romulus uccában kifogástalan állapotban lévő sarokház eladó 420.000 lejtől, több lakással és 3 üzlethelyiséggel, havi jövedelem 6000 lej. — Az Astoria háta megett eladó szépfekvésű napos helyen 1 szobás, konyhas ház 150.000 lejtől, azonnal beköltözhető. — Eladó egy központi fekvésű 3 szobás teljes komforttal bíró ház 500 ezer lejtől és Regala ucca legszebb helyén nagy ház hely 170.000 lejtől, hol 100.000 lej bankadósság átvehető. Ért.: Cal. Reg. Carol II. No. 13. alatt I. emelet 2. ajtó. d. u. 4-6-ig. (2718)

Eladó emeletes ház

P. Unirii-től 50 lépésre 16 lakrészszel 4 üzlethelyiséggel. Évi jövedelem 6 százalék. Bankadósság átvehető. Esetleg ráfizetéssel elcserélhető kisebb új emeletes házzal. Cím: dr. Asztalos Sándor Cal. Reg. Ferdinand 7. Tel.: 14-84.

SÜRGŐSEN eladó ház hely a Str. Mărzescu környékén. Kanális, víz, villannyal 78.000 lej. 50 ezer lej készpénz. Str. Amos Francu 9. (4038)

ÁLLAST KERES

NÉMET, román gép- és gyorsírózó állást keres. Cím a kiadóban. (4104)

ROMÁN, magyar perfekt, francia, német ismerettel állást keresek. Cimeket „Igyekvő” jelígre. (4203)

FIATAL urileány elmenne gyermekek vagy idősebb urnó mellé, vidékre. Cimeket a kiadóba „Szerény” jelígre kérek. (V4083)

ÁLLAST KAPHAT

ÜGYES bejárónő és egy kifizetőiú azonnalra felvétetik. Str. Saguna 4. (Restaurant). (2727)

ÜGYES kifizetőleányt fizetéssel azonnal felvesz „Ideal” kalapszalón. Cal. Reg. Ferdinand 8. (2724)

KÉMÉNYSEPRŐ segédkeket azonnal felvesz Vanca Vasile, Bistrița, Str. Vasile Alexandri 5. (2717)

KERESEK egyedülálló nőt, vagy árva-leányt, ki kis háztartásom vezetését vállalná, s ha arra érdemes, úgy családtagként lesz tekintve. Cím a kiadóban. (V4121)

BELVÁROSI trafik garanciával rendelkező intelligens elárúsitónő keres. „Tözsde” jelígre. (4136)

BELVÁROSI trafik megbízható, intelligens kifizetőiú, vagy leányt keres. „Trafik” jelígre. (4135)

TEJFELDOLGOZÓ telep szakmunkást keres azonnali alkalmazásra. Ért.: dr. Manea, Str. Duca 7. (4141)

NÉMET nevelőnőt keres Rigó, Str. Mărești 25-27. (4159)

TANULÓ románul is beszélő felvétetik. Fejér fűszerüzlet, Cal. Regele Ferdinand 100. szám. (4171)

ÜGYNÖK, nőtlen, román, német nyelv tudással helyben és vidéken költséglelőlegéssel felvétetik. Str. N. Iorga 2. második kapu em. 24. (4225)

JÓMUNKÁS hölgyfodrászsegédnőt felveszek. Cím: Str. Iorga 5. Apart. 8. udvarban. (4202)

TISZTVISELŐNÖT keres helybeli vállalat. Cím a kiadóban. (4247)

BEJÁRÓNŐ kerestetik délelőtre koszt nélkül. Str. Reg. Maria 46. ajtó 6. (4233)

BEJÁRÓNŐ felvétetik. Bencze, Str. Reg. Maria 46. (4241)

KIFUTÓ kisleány felvétetik. „Mercur” Tricotaj, P. Carolina 5. (4258)

TANULÓ kosztal és némi fizetéssel felvétetik. Str. Iorga 5. cukrászda. (4259)

KOVÁCSSEGÉDET felveszek állandó munkára. Str. Gh. Enescu 3. (4260)

FEHÉRNEMŰ varrónők tömegmunkára felvétetnek. „Woja” Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 65. (4263)

VARRÓLEÁNYOKAT keres Kardosné, Str. Văii 3. (4266)

SZOLID életű ügyes középkoron aluli nőt alkalmaznék azonnalra, ki a vendéglői kiszolgálásban és egyéb velejáró munkákban jártassággal bír, előnyben, ki rituális étteremben már működött és bírja a román nyelvet írásban is. Cím a kiadóban. (4268)

EGÉSZ napi munkára, ügyes, munkaképző bejárónőt alkalmaznék. Carmel Étterem, Cal. Reg. Ferdinand 33. Élián-ház. (4269)

BEJÁRÓNŐT keres heti két egész napra. Cal. M. Foch 25. ügyvéd. (4270)

VARRÓDÁBA ügyes tanulóleánykát azonnal felveszek. Cím a kiadóban. (2725)

ÜGYES kisleány azonnalra felvétetik. Palais de Danse. Str. Masaryk 39. (2726)

EGY kisegítő butorasztalet és egy fénnyezőnő keresek. Str. Moldovei 17. (4276)

JOHÁZBÓL való tanuló és kifizető azonnalra felvesz „Ádám” uridivatüzlet, P. Unirii 15. (4279)

EGY jócsaládból való fiú hölgyfodrász tanuló felvétetik. Gábor Francisc, Str. Barițiu 16-a. (4231)

KÜLÖNFÉLÉK

CFR Mandat de transport birtokosai előnyös feltételek mellett szerezhetik be fájukat Lázár fatermelő cégnél, Str. Gh. Barițiu 28-a, Rodna Veché állomásról. (2641)

ELVESZETT egy fehér drótszőrű him kutya egy fekete folttal, feje kávészínű, Csongor, vagy Zsoni névre hallgat. Megtalálójára 500 lej jutalmat kap. Str. Vulcan 4. (4097)

TRAFIK belvárosban, forgalmas helyen átadó. Kell 200.000 lej. Universal, Str. Reg. Maria 20. (4053)

PIANINO bérbeadó. Cal. Traian 5. (4114)

TALÁLTATOTT f. hó 4-én délelőtt a P. Unirii egy nő óra. Igazolt tulajdonosa átveheti Horváth Lajos szabóüzletben. Cal. Reg. Ferdinand 2. sz. az udvarban. (2720)

ÉPITEK részletre is kellő fedezetre, ha egy része az összegnek meg van. Kádár Lajos okleveles közműves mester. Cal. Lungă 45. (4253)

ELVESZETT az Alverna felé vezető úton pénteken délután 4 órakor egy csikozott férfi óra. Kérem az órárt tulajdonosának visszaszolgáltatni. Cím: Str. Regina Maria 46. III. em. 12. ajtó. Megtalálójára 500 lej kap, az óra egy kedves emlék volt. (4249)

VIDÉKI privát feleket látogató egyénnek szép árut adnék. Cím a kiadóban. (4234)

VÉGZETT kozmetikusnő szakszertű arcápolást jutányosan vállal. Kérésre házhoz is megyek. Cím a kiadóban. (4236)

50-100.000 lejt, ki kölcsönözne, vagy befektetne biztos helyre rövid, vagy hosszabb időre? Választ „Belvárosi háztulajdonos” jelígre. (4249)

ELVESZETT Sulyok Bertalan névre szóló személyazonossági és CFR karnet. Megtalálójára 100 lej jutalomban részesül Str. Banatului 30. (4261)

TYUKSZEMEIT biztos sikerrel fűkkelzeli Oleinek orv. vizsg. lábápoló. Str. N. Jorga u. 19. rendel 3-6-ig. (4265)

POLOSKÁT, molyt, svábbogarat, egeret, patkányt, stb. garanciával irt teljes szagtalanítással „Polynea” laboratórium Paragáz-osztálya. Str. Cons. Național 3. (Főpostánál) Telefon: 34-75. (4280)

OKTATÁS

HARMONIKA és zongoratanítást újból megkezdtem a legújabb módszerrel. Jelenkezni bármilyen időben Balogh Ilu. Str. Brătianu 14. kapuval szemben. (4103)

KÖNYVELESI TANFOLYAM Falk Dezsőnél. Calea Regele Ferdinand No. 34. (8456)

SZABÁSTANFOLYAM elméleti és gyakorlati módszerrel kezdődik Elite szalonban. Piața Unirii 22., II. em. (4158)

SZABÁSZATI kurzus. A legmodernebb módszerrel kezdődik a Löwy szalonban, Str. Bob 13. I. (4274)

OLCSÓN adok zongorárákat kezdőknek és haladóknak. Diplomás zenetanárnő, akadémiát végzett dr. Somogyiné, Cal. Reg. Ferdinand 77. földszint, jobbra. Ugyanott 3 szobás, összkomfortos lakás kiadó november 1-ére. (4243)

ALSO osztályos gimnázista tanulóknak privát órákat adok román, latin és francia tárgyakból, esetleg másból is. Cím: Str. I. Maniu 11. 1. ajtó. (4250)

KIADÓ LAKÁS

2 SZOBA és konyha, speiz és pince és külön egy szoba kiadó. Str. Petrovici 9. (Dermata közelében). (4085)

OKTÓBER 1-ére olcsón kiadó kétszer 2 szoba, konyha mellékhelyiségekkel, külön telken kerttel. Telefon: 17-81. (4049)

MODERN 3 és 4 szobás, összkomfortos és egy garzonlakás november 1-re, esetleg előbb is kiadó. Ért.: Str. I. G. Duca 3. Házfelügyelőnél. (4018)

KIADÓ két szoba, konyha emeleti napos, komfortos sarok lakás. Str. Matia 5. Portánál. (4046)

KIADÓ november 1-ére 3 szoba, konyha, fürdőszoba, komfortos modern új villa kerttel. Str. Gen. Grigorescu 27. (4050)

HÁROM szobás, komfortos lakás azonnalra kiadó. Cal. Motilor 54. (2685)

KIADÓ 2 szoba, konyha, komfortos. Str. Gen. Neculcea 8-a. Barátok temploma mellett. (4088)

KÉT szobás, fürdőszobás ujjannan renovált komfortos lakások, kétlakásos házban Cal. Traian 84-a alatt és az állomás közepén kiadók. Értekezni a helyszínen naponta délután 5-6 között, vagy Birónál, Str. Văcărescu 7. (3945)

KIADÓ két szoba irodának C. M. Foch 43. szám alatt. Ért.: Dr. Bernádnál. (4065)

KIADÓ butorozott szoba. Str. Filipescu 2. Belváros. (4110)

STR. Elisabetan 2 szobás komfortos lakás november 1-ére kiadó. Cimeket „Elisabeta” jelígre a kiadóba. (4157)

KISEBB szoba, konyha kiadó. Str. Aron Pomul 7. (4162)

EGYETEMI hallgatónő lakótársnőt keres. Cím: P. Mihai Viteazul 25., em. ajtó 3. (4166)

FÖLDSZINTEN világos szoba vízkagylóval irodának, vagy üzletnek kiadó. Str. Memorandului 9. (4192)

EGY szobás, alkóvos, komfortos, modern lakás kiadó. Str. Ilie Măcelar 20. (2721)

HA lakást keres, vagy van kiadó lakása hívjon és elintézem, érdeklődjön „Kola” címét. Levelezőlap, vagy írásbeli értesítésre pontos idő megjelölésével személyesen felkeresem és a megbízást elintézem. Cím a kiadóban. (4131)

KÜLÖNBEJÁRATU, elegánsan butorozott szoba kiadó fürdőszobával. Str. Bob 13. (4257)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba, fürdőszoba mellett, napos villában azonnalra kiadó. Telefon: 16-02. (4252)

NOVEMBER 1-re kis lakás és 2-3 szoba, fürdővel, irodának, szalonnal alkalmas, valamint raktár-, műhely helyiség kiadó. Cím a kiadóban. (4222)

KÖZPONTBAN különbejárati uccai szoba üresen, vagy butorozva, fürdőszoba használatra olcsón kiadó. Cím a kiadóban. (4223)

BUTOROZOTT szoba, fürdő használatra Str. Bis. Ortodoxe 11-b. kiadó. (4228)

KÜLÖN telken szoba, konyha, speiz, pince, veranda, vízzel, villannyal kiadó. Str. Maramures 16. (4282)

HÁROMSZOBA, különálló kertes villalakás kiadó. Str. Reg. Maria 34. Bonboneria. (4239)

KÜLÖNBEJÁRATU szoba kiadó. Str. Elisabeta 30. földszint. (4244)

KAPUALATTI szoba vízkagylóval, P. Uniriihez közel üresen, vagy butorozva kiadó. Cím Urania áruházban. (4250)

EGY szoba, konyha, felszuterin lakás kiadó. Str. Goldis 9. (4262)

KÉT leány lakást és teljes ellátást kaphat. Képek, könyvek, libatoll, férfiruha eladó. Varrógép bérbeadó. Str. Vlaicu 6. ajtó 1. d. u. 3-4. (4264)

ÜZLETHELYISÉG kiadó. Cím: Str. Vlahuța 2. (4267)

EGY nagy szoba kiadó. Str. Masiniștilor 70. (4273)

KÜLÖNBEJÁRATU, butorozott szoba fürdőszoba használatra kiadó. Cal. Reg. Ferdinand 53. I. 4. (4275)

GARZONLAKÁS: szoba, előszoba, fürdőszoba, tea-konyha, október 1-re kiadó. Str. Stroescu 20. (4277)

MODERN 2 szoba, hall, összkomfortos lakás október 1-re kiadó. Str. Stroescu 20. (4278)

AVRAM Iancu 6. földszinten 2 szoba, konyha október 1-re kiadó. Ért.: házfelügyelőnél. (4281)

MODERN 1 szoba, konyha, elő- és fürdőszoba kiadó. Str. Catedralei 11. (4256)

LAKÁST KERES

KÉT-HÁROMSZOBÁS lakást keresek a belvárosban teljes komfortos állandó november 1-ére. Ajánlatokat kérek a kiadóhivatalba „November 1-re” jelígre. (4096)

HÁZASPÁR 2-3 szobás, lehetőleg különálló tágas és komfortos állandó lakást keres novemberre. Csendes helyen, lehetőleg kertes villában. Telefon: 28-05. (3959)

BUTOROZOTT szobát keres urileány. Neumann, Str. Reg. Maria 4. esetleg tisztviselőnőnél. (4137)

ORVOSTANHALLGATÓNŐ keres jó családnál butorozott szobát, fürdőszobával, esetleg teljes ellátással. Cím a kiadóban. (4245)

EGY különbejárati butorozott szobát keresek központban, vízkagylóval azonnalra. „Bérlő” jelígre a kiadóba. (4251)

Hirek

NAPTÁR. 1939. Szeptember 19., Kedd.
Róm. kat.: Január p. Prot. Vilhelmina. Ort.: Sf. M. Trofim. Izr.: 6 Tisri.

VIDÉKI ELŐFIZETÉSI ÁRAINK:
Egész évre 550, félévre 280, negyedévre 150, egy hónapra 50 lej.

JÓESTÉT!

EGYRE MEGY

Két ur beszélget a vendéglőben.
— Én azért itkezem itt, — mondja az egyik, — mert a feleségem nem hajlandó főzni, — pedig tud.
— Én pedig azért — feleli a másik — mert a feleségem minden áron főzni akar, pedig nem tud.

JÓKIVÁNSÁG

Repeckővi urnak kis üzlete van. A napokban temetésre kellett mennie és így kénytelen volt bezárni az üzletet. Kihirta tehát az ajtóra: „A temetőben vagyok.”

Amikor visszatért, a felirat alatt ez állott: „Pihenj nyugodtan.”

— **Ügyeletes gyógyszerárak.** Szeptember 16., szombaton reggeltől szeptember 23., szombaton reggelig a következő gyógyszerárak teljesítenek éjjeli szolgálatot. Dr. Hintz, Unirii-tér; Dr. Halász, Cuza Voda-tér; Flohr József, Regele Ferdinand-ut; Diana, Nic. Jorga-ucca.

— **GYÁRA?** Irodáját, házat, lakását, szüleit vagy gyermekeit, ha fényképen, vagy filmen akarja, csak a **FOTOFILMET** hívja.

fotofilm
CLUJ STR. REG. MARIA 6. TEL. 33-45

— **Szigorúan megbüntetik a fegyvergyakorlati behívási és a rekvirálási rendelet ellen vétőket.** Bukarestből jelentik: A miniszterelnökség rendeletet adott ki, amelynek értelmében a katonai nagyvezérkar a legszigorúbban fogja ellenőrizni a tartalékosok fegyvergyakorlatra való behívásának módjait és a hedsereg részére történt rekvirálások végrehajtását. Minden a törvényes rendelkezésekkel történt visszaélést a legszigorúbban fognak megtorolni nemcsak azokkal szemben, akik a szabálytalanságot elkövették, hanem azokkal szemben is, akik a törvénytelenégből valami hasznot húztak.

— **2700 éves agyagedényt találtak.** Berlinből jelentik: A szársországi eckartsbergi homokbánya közelében történelmi sírra bukkantak a munkások, amelyben gyermekcsontváz feküdt. A csontváz mellett barnás-fekete diszitetlen agyagedényt találtak, melyről megállapították, hogy Krisztus előtt 800. évből származhat. Ugyanezen a helyen két héttel ezelőtt hasonló leletre bukkantak az ott dolgozó munkások, akkor azonban a nem szakszerűen végzett munkálatok során az értékes agyagedény porrá zúzódott.

— **Munkás-szerencsétlenségek Déva környékén.** Déváról jelentik: Halálos szerencsétlenség történt a Titan-Nadrag-Calan fémipari vállalat Uricani községben levő fűrésztelében. Munka közben Bobora Arsenia 44 éves, Dobacsa községbe való munkásra olyan szerencsétlenül esett egy súlyos fatörzs, hogy a szerencsétlen ember fejét szilánkokkal lapította. A szerencsétlen munkás a helyszínen azonnal meghalt. A halálos szerencsétlenség ügyében a hatóságok folytatják a vizsgálatot. Ugyan csak Déváról jelentik: Ulmean Gheorghe famunkás, miközben Almasul-Sec község közelében az erdőn fát vágott, vigyázatlansága következtében súlyos sebet ejtett balkezén. A balesetet szenvedett munkást beszállították a dévai állami kórházba.

Toma Spataru, a kolozsvári Román Opera tenoristája hatalmas sikerrel szerepelt az ostendei hangversenyen

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Toma Spataru, a kolozsvári Román Opera kitűnő tenoristája hatalmas sikerrel vendégszerepelt legutóbb külföldön. A kiváló kolozsvári román énekes külföldi sikeres vendégszerepléséről a belga L'heure Nouvelle című lap a következő cikkben számol be:

„A régi hagyománynak megfelelően Ostendében a Kursaal igazgatósága ismét alkalmat adott vendégeinek, hogy legkiválóbb és nemzetközi viszonylatban is elismert művészek hangversenyében gyönyörködhesseken. A legutóbbi hangversenyre az igazgatóság meghívta Toma Spatarut, a kolozsvári Román Opera kiváló énekművészt,

akinek természetes meleg és simulékony hangja szokatlanul erőteljes. A művész maradéktalanul adta vissza a Bohémélet című opera Rodolphe áriájának, a Tosca Elucevau de le Stelle és a Mártha nagy áriájának minden szépségét és értékét. A román énekes az olasz iskola méltó képviselője, akinek énekszámait hatalmas siker kísérte. A tapsfergeteget és tomboló lelkesedést a román művész több ráadásával köszönte meg, elénekelvén az „Asszony inga” című áriát, a Rigolettóból. A Ma non operából az Álom-áriát, továbbá Rachmaninov Gheorghian énekét és több más dalt, amelyek szintén osztottak sikert és általános tetszést arattak.

Nagyszabású előkészületek folynak a színház vasárnapi évadnyitó előadásaira

Európa mostani „különös háborújának” van egy egészen sajátos jelensége. Bármily gyorsan peregnék a nagy világszínház eseménydús jelenei, a közérdeklődés nem éri be a nyers, durva valóságokkal, hanem változatlan érdeklődéssel fordul a magasabb, tisztább, rendezettebb valóság, az irodalom és művészet eseményei felé. Ma már azokban az országokban is megnyitottak a színházak, amelyek pár hét előtt megszüntettek minden nyilvános szórakozást. Csak természetes tehát, hogy

a kolozsvári magyar színház a rendes időben megkezdte évadját, s nem enged színvonalából. sem műsorának gazdagságát, sem együttesének létszámát és színvonalát illetően. Az uccákon tegnap már meg is jelent a Dériné ifiasszony plakátja, amely vasárnapra már meghirdeti az évadnyitó előadásokat.

A színház vezetőségének alighanem szimbolikus cselekedete, hogy az évad első előadását, amely vasárnap három órakor lesz, a gyermekeknek szenteli. Az együttes elsőrendű tagjai játszanak ezúttal a gyermekeknek Jancsi és Juliska örök meséjében s az előadás színvonalát jellemzi, hogy Jancsi szerepét Fényes Alice fogja játszani.

Délután hatkor Géczy István gyönyörű népszimfonia, a Gyimesi vadvirág kerül színre s az előadásnak több új szereplője lesz, köztük Krémer Mancsi és Borovszky Oszkár.

Este kilenckor lesz a tulajdonképpeni ünnepi megnyitó előadás. Herczeg Ferenc Dériné ifiasszonya egyike a legjobb magyar vígjátékoknak. Kádár Imre rendezésében, Fényes Alice-szal a címszerepben, Kovács György, Nagy István, Csóka József s még számos elsőrendű színészünk fellépésével kerül színre a Dériné, amelyben új tag, Havady Nagy Ilonka is bemutatkozik. A darab kiállítás is teljesen új.

A színház iránti érdeklődés mutatja, hogy szakadatlanul folyik a bérlelők jelentkezése, mert minden színházbarát tudja, hogy milyen előnyökkel jár a biztosított hely, a pénztárnál való ácsorgás elkerülése s az a jelentős kedvezmény is, amelyet a bérlelők a helyarárból kapnak. Emellett pedig a bérlelő a leghatásosabb módon támogatja a színház lelkes munkáját is, hiszen a bérlet jelképezi a közönség bizalmát a színház iránt.

— **Beleszaladt a gépkocsi a lovasszerencsétlenség történetébe.** Ploestiből jelentik: Súlyos szerencsétlenség történt a ploesti és a Vallea Calugareasca község közötti országúton. A 998. rendszámú campulungi autó ki akarta kerülni azt a szekeret, amely az országút szélén állott és amelyen több fegyvergyakorlatra bevett tartalékos katona ült. A gépkocsi vezetője azonban hibásan vette az irányt, beleszaladt a szekérbe, amelyet darabokra tört. A lovasszéker utasai közül kettő súlyosan, kettő pedig könnyebben megsebesült. A hatóságok a vizsgálatlan gépkocsivezető ellen megindították a vizsgálatot.

— **Tűz.** Nagyszebenből jelentik: A közeli Selenberk községben tűz pusztított Schuster Simon századgazdálkodó telkén. Eddig még ismeretlen okból kigyulladt a takarmányt és szalmát tartalmazó csűr, amely teljesen leégett. A gyorsan kivonult tűzoltók hamar eloltották a tüzet, amely így nem okozhatott nagyobb kárt. A csendőrség megindította a vizsgálatot a tűz keletkezésének okának megállapítása érdekében.

— **A porumbacui csata évfordulója.** (Bucurestiből jelentik a Rador: A volt frontarcok ezidén is kegyelettel ünnepelték meg a porumbacui csata 23-ik évfordulóját. Ez volt az az ütközet, amelyben a román csapatok igen szép sikereket értek el. Résztvettek a harcokban a 21-ik gyalogezred, a VI. vadászrezd, a Mihai Viteazul ezred és két hadosztály, amelyek 465 halottat vesztettek.

— **Kedvező ajánlatok a román buzára.** Bucurestiből jelentik a Rador: A fővárosi lapok szerint külföldről kedvező vásárlási ajánlatok érkeznek a román búzára, ami miatt az árak további emelkedésére lehet számítani. Ugyancsak a fővárosi lapok közlik, hogy a kormánynak nem áll érdekében lefoglalni a búzát, vagy annak egy részét, mert a hadsereg számára a szükségleteket már biztosították a szövetkezetek útján.

— **A német birodalmi új szenátus jelöli ki az új vezért.** Rómából jelentik a Dunaposta. A Giornale del Popolo németországi értesülés alapján közli, hogy Berlinben megalakult a legfőbb német birodalmi szenátus. A szenátus fog dönteni abban az esetben, ha Hitler vezér és kancellár, Göring marsall és von Hess a háború folyamán életüket vesztenék. A birodalmi szenátus tagjai a következők: a nemzeti szocialista párt hét vezető egyénisége, a német hadsereg hét vezető tagja és végül a német gazdasági élet nyolc vezető személyisége.

— **LETARTÓZTATÁSOK CSEH TERÜLETEN.** (Rador.) A DNB a következőket közli: Német forrásból is megerősítik azt a hírt, hogy Csehországban és Morvaországban általános biztonsági okokból több személyt letartóztattak. A letartóztatott személyek elsősorban Benes volt köztársasági elnök személyes hívei és zsidó egyének. A letartóztatottak között van néhány lelkész is. Az a névsor azonban, amelyet a svájci Vaterland című lap közölt, hamis.

— **Az ausztráliai kommunisták állásfoglalása.** Camberrából jelenti a Rador: Az ausztráliai kommunista párt hirdetményt bocsátott ki, amelyben bejelenti, hogy a maga részéről a jelenlegi helyzetben teljesen támogatja Ausztrália kormányát.

Mozi

ROYAL MOZGÓ: Ma és holnap, csak két napig a közönség általános kérésére: **Az őserdők hősei.** 2 hatalmas rész egy előadás keretében. Izgalom, Vadállatok. Eredeti felvételek a dzsungel mélyéből.

CAPITOL MOZGÓ: Rendkívüli premier. **A veszélyes kor — A 20 évesek.** A színpad ezer titka, remények zátonya, sikerek fénye, szerelmek sirja ez a nagy szerű film. Fősz.: Louis Jouvet, Odette Joyeux és Dalio. A francia filmgyártás büszkesége.

RIO MOZGÓ: Ma 3, 6 és 9-kor. Két világláger: I. Fegyenc voltam. (En és Te). Társadalmi dráma. Az évad szenzációja. Fősz.: George Raft és Sylvia Sydney. II. Honfoglalók. Monumentális rendezés Wild-West film. Nagyobb, mint a Bengali. Fősz.: Joel Mc. Crea és Frances Dee. III. Híradó. Kív. műsorunk: Tura, a dzsungel királynője. Színes film. Fősz.: Dorothy Lamour. II. A titokzatos 24-es kém. Fősz.: Herbert Marshall.

SELECT MOZGÓ: A boldogság fészke. Megkapó tartalmú film. Fősz.: Ann Shirley, Ruby Keeler. Műsorunk kívül a legújabb FOX híradó a következő jelenetekkel: Danzig a Westerplatte-val, Ribbentrop visszatérése Moszkvából, Franciaország mozgósít, lengyel menekültek a német határon.

URANIA MOZGÓ: Szenzációs dupla műsor: I. Büntény a ringen. Izgalmas kalandorfilm, fősz.: Péter Lorre. II. Munkanélküliség. Ritz fivérek világhírű amerikai komikusok feltűnőmulhatatlan vígjátéka.

THALIA MOZGÓ: Ma és mindennap. Minden idők leghatalmasabb dzsungel világlágere: **Az őserdők hősei.** Mindkét rész egyszerre egy helyért. Előadások ma és mindennap: 3, 6 és 9 órakor.

A THALIA MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szeptember 24. vasárnap d. u. 3: Jancsi és Juliska (Gyermekek előadás zenével, táncokkal és dalokkal. Jancsi: Fényes Alice, a többi főszerepekben: Benes, Czopán, Miklóssy, Faludi, Deésy, stb. Nagyon olcsó matiné helyárrakkal.)

Délután 6: Gyimesi vadvirág. Este 9: Dériné ifiasszony (Herczeg Ferenc vígjátéka. Ünnepi megnyitó előadás. Rendező: Kádár Imre. Fősz.: Fényes Alice, Paál Magda, Havady Nagy Ilonka, Miklóssy, Czopán, Rajnai Elli, Kovács György, Nagy István, Réthelyi, Csóka, Deésy, Szabados, Lantos, Bodó, Dancsó, Csengeri Lajos, Solymossy, stb. Az énekkart Stefánidesz vezényli. Premier bérlet 1. szám.)

Hétfő fél 9: Dériné ifiasszony (Rendes bérlet 1. szám.)

Kedd fél 9: Dériné ifiasszony (Irodalmi bérlet 1. szám.)

Abe tábornok, aki egy régebbi kormányban már hadügyminiszteri állást töltött be, most a japán kormány elnöke és külügyminisztere lett.

LEGUJABB

Két oldalról nyomulnak előre Lengyelország földjén a német és orosz csapatok

Megjelent az első orosz hadszíntéri jelentés — Lublin körüli területen

(BERLIN.) (Rador.) A DNB iroda közli a Deutsche Dipl. Pol. Korrespondenz alábbi cikkét:

„A nyugatlengyelországi tartományokban élő lakosság elleni üldözések után, amelyek a német birodalmi kormányt ellentámadásra kényszerítették, Lengyelország keleti tartományai is hasonló események történnének. Az ezen a vidéken élő fehéroroszlakoktól és ukránoktól husz éven keresztül minden jogot megvontak. Az itt élő lengyel rétegek megkísérelték a bennszülött lakosság elnemzetlenítését és kiűzését a vidékek etnikai jellegének eltörlését. A visszavonuló lengyel hadsereg által elkövetett kilengések teljesen kiűrtették a többmilliót számláló néppel a szenvedések poharát. Moszkva erre ehatározta, hogy nem nézi tovább tétlenül ezt az eljárást. Az oroszok vasárnap reggel átlépték a nyugati határmaktól 1920-ban rájuk kényszerített határt, hogy védelmükbe vegyék az ukrán és fehér-orosz etnikai csoportokat, s megelőzzék a felfordulást, tekintve, hogy Lengyelországot nem lehet többé rendes államnak tekinteni. Meg kell említeni, hogy a Brczlitowszk körül élő fehér-orosz és ukrán lakosság sohasem hitte, hogy lengyel iga alá kerül. Azok az államok idézték elő ezt a helyzetet, amelyek annak idején a népek felszabadítása és önrendelkezési joga érdekében csináltak propagandát. Németország szem előtt tartja ezeket a politikai eljárásokat s most visszaemlékszik azokra.

GÁZ!...

(LONDON.) (Rador.) A DNB ügynökség jelentése szerint a legfőbb hadvezetés a következő közleményt adta ki: „A Jasło melletti Jasiolka hidon, a fa ágakból készített torlasz eltávolítása alkalmával, szeptember 8-án este 8 órakor „sárga kereszt” gázzal telt gömb robbant fel. Két német műszaki katona meghalt mérgezés következtében. Másik 12 súlyos gázmérgezést szenvedett. Mindannyijukat a jaslói katonai kórházban kezelik. Egyikük halálán van.

Azonnal tiszteltből, orvosokból és vegyészektől álló szakértő bizottság utazott légi uton Jasloba. A tüzetes vizsgálat kiderítette, hogy „sárga kereszt” gázt használtak, tehát Lengyelország megszegte az 1925. június 17-én kötött nemzetközi egyezményt, amely megtiltja a mérges gázok háborús használatát.

UJABB TEHER...

(LONDON.) (Rador.) A Reuter iroda diplomáciai szerkesztője szerint, londoni politikai körök úgy vélik, a szovjet csapatok Lengyelországba való behatolása után előállott új helyzetben, hogy ezt komolyan meg kell vizsgálni, mielőtt ennek következményeiről s esetleges hatásáról beszélni lehetne. Egyelőre annyi bizonyos, hogy újabb teher esett az annyi hősiességgel harcoló lengyel csapatokra.

OROSZ KATONAI JELENTÉS

(MOSZKVA.) (Dunaposta.) Vasárnap este a szovjet összes rádióleadóállomásai közölték az 1. számú hadijelentést, amely így szól:

Az orosz haderők az egész határ területén a Dvina folyóig átlépték a határvonalat. Elfoglalták északon a Glebockie és Molodecno községeket és környékét. Később átlépték a Djement

London bevárja a részletes jelentéseket

(LONDON.) (Dunaposta.) Chamberlain miniszterelnök és Halifax külügyminiszter egész nap hivatalukban töltötték a vasárnapot és nagyfontosságú tanácskozásokat folytattak. Ezekbe a tanácskozásokba bevonták az ugynevezett „háborús kormány” több miniszterét és a szakminisztériumok vezetőit is. Általános vélemény még mindig nem alakult ki Anglia újabb követendő politikai magatartására vonatkozólag, mert London úgy látszik minden körülmények között bevárja a részletes jelentéseket.

TELEKI TANÁCSKOZOTT CSÁKYVAL

(BUDAPEST.) (Dunaposta.) Gróf Teleki Pál miniszterelnök vasárnap hajnalban visszaérkezett Kassáról és délelőtt kihallgatáson fogadta gróf Csáky külügyminisztert, akivel hosszú megbeszélést folytatott.

JAPÁN TILTAKOZÁS

(TOKIO.) (Domei.) Hivatalosan közlik, hogy a hongkongi brit flotta egyik hajója üldözőbe vette a Karasu-Maru japán gőzöst és azt egész Kiusiu szigetig üldözte. Miután az üldözés japán felségvizeken történt és ez már a harmadik eset, a japán kormány tiltakozásra készen Craigie tokiói angol nagykövethöz.

A MOSZKVAI ANGOL ÉS FRANCIA NAGYKÖVETEK VÁRNAK

(MOSZKVA.) (Tass.) A szovjet kormány által Lengyelországnak átnyújtott jegyzék hírére a moszkvai angol és francia követek érkekezletre ültek össze. Ott megállapodtak abban, hogy kormányaik utasításának vételéig semminemű diplomáciai tevékenységbe nem kezdenek.

FRANCIA VÉLEMÉNY AZ OLASZOK TÁRGYILAGOS-SÁGÁRÓL

(PÁRIS.) (Rador.) A Le Petit Journal méltatja az olaszok tárgyilagos magatartását. Rámutat arra, hogy az olasz sajtó a DNB ügynökség közleményei mellett közli a többi hadviselő fél válaszait vagy kommunikéit is.

A lapok dicsérik a lengyel csapatok bátorságát. A római sajtó megállapítja, hogy a francia közvélemény egyhangú magatartást mutat és méltatja a francia katonák hangulatát és harc-készségét. Kiemeli az olasz sajtó Mussolininek a béke érdekében kifejtett erőfeszítéseit is. Olaszországban a parancsszó: Dolgozni és hallgatni. Egyébként 20.000 telepest készülnek az olasz birodalom gyarmataira küldeni. Olaszország derűltége és munkálkodása nem jelent azonban közömbösséget az európai eseményekkel szemben, se nem az éberség hiányát — fejezi be a francia lap.

URUGUAY TILTAKOZIK

(MONTEVIDEO.) (Rador-DNB.) Uru-

és megszállották a baranoviczei állomást. Délen elfoglalták Kovnot, Dubnot, Tarnopolt, Kolomeát, ami által az eddigi román-lengyel határ egyrészét megszállották. Lelőttek hét vadászgépet és három bombavetőt.

JAPÁN KATONAI KÜLDÖTT-SÉG BERLINBEN

(BERLIN.) (DNB-Dunaposta.) Ter-rauchi japán tábornok és az ő vezetése alatt álló katonai delegáció olaszországi körutjokról most Berlinbe érkeztek. A vendégeket hivatalosan fogadták.

LETORSZÁG BIZIK MOSZKVA SEMLEGESESGÉBEN

(RIGA.) (Dunaposta.) Lettországból igen nagy érdeklődést váltott ki a szovjet kormány legutóbbi lépése. A hangulat nyugodt, mert biznak Moszkva semlegességi nyilatkozatában.

RÉSZLEGES KATONAI MOZGÓSÍTÁS

(KAUNAS.) (Dunaposta.) A litván kormány részleges mozgósítást rendelt el határainak biztosítása céljából. A kormány hivatalosan közli, hogy ez a mozgósítás védelmi jellegű.

guay külügyminisztere kijelentette, hogy tiltakozott az angol követnél az ellen, hogy az angolok által hadicsempész cikkeknek nyilvánított listára élelmiszereket is felvettek.

MIT MOND A MOSZKVAI LENGYEL KÖVET

(MOSZKVA.) (Rador.) A Havas távirati iroda közli, hogy a moszkvai lengyel nagykövet felkereste Seeds angol nagykövetet és Pyart francia ügyvivőt, akikkel hosszas megbeszélést folytatott. A tárgyalás a lengyel határ megsértése körül folyt. A lengyel nagykövet hangoztatta, hogy nem volt hajlandó átvinni a kormányához intézett orosz jegyzéket, de miután azt előtte Potemkin felolvasta, tartalmáról értesítette kormányát.

„SEMMI JELENTENI VALÓ...”

(PÁRIS.) (Rador.) A Havas távirati iroda közli: A francia főhadiszállás a következő hivatalos jelentést adta ki: „Semmi jelenteni valónk nincs. Repülőink tevékenységét a kedvezőtlen időjárás nagymértékben korlátozza.”

MINDEN PILLANATBAN ÚJ FORDULAT VÁRHATÓ

(LONDON.) (Rador.) A Reuter hírszolgálati iroda közli: Nem szabad hivatalos állásfoglalásra számítani addig, amíg a határátlépés körülményei tisztázva nincsenek. Pillanatnyilag még nincs tisztázva a lengyel kormány helyzete sem. Kétség áll fenn ugyanis olyan irányban, hogy a lengyel kormány hol tartózkodik? Egyes körök azt hangoztatják, hogy amennyiben a lengyel kormány román területen van, akkor nem is folytathatja működését. A helyzet nagyon bonyolult, nem kell borulónak lenni, az események olyan gyorsan alakulnak, hogy minden pillanat más fordulatot adhat azoknak.

A LEGUJABB NÉMET HADIJELENTÉS

(BERLIN.) (Rador.) A német főhadiszállás közli, hogy a német haderő osztagai változatlan iramban haladnak előre. Elfoglalták Grovicie, Magierov, Krasniev községeket. Lublin előtt kemény harcok folynak. Az átkaroló mozdulat Lublinnál is sikerrel zajlott le, mert elvagták a kelet felé menekülő lengyel hadsereg útját.

AZ OROSZ HADIJELENTÉS KIEGÉSZÍTÉSE

(MOSZKVA.) (Rador.) Az 1. számú orosz hadijelentés kiegészítésekeppen közlik, hogy az átlépett szovjet haderők elfoglalták még Glubocet, Parachanov, Volsin, Korelice, Polonesca, Snow és Zbaraj helységeket. A harcok a lengyel és az orosz haderők között folynak.

DALADIER TAPASZTALATÁI A FRONTON

(PÁRIS.) (Rador.) Daladier minisz-

terelnök a nyugati fronton tett szemle-utja után visszaérkezett a francia fővárosba és a hadügyminisztériumban az öt meglátogató újságírók előtt a következő kijelentést tette: „Azokat az állásokat tekintettem meg, amelyeket a németektől foglaltunk el. A francia csapatok bátorságának biztos benyomásával tértem vissza. A Saar-területen előnyomulásunkat meglassították a csapdák és a rombolások. Hála azonban a hadvezetőségnek és a csapatok lelkiismeretes kiképzésének, veszteségünk eddig nagyon csekély. Beszéltem számos katonával is, akik kijelentették, hogy az ellátás nagyon kielégítő. A tábori posta is megkezdte működését. Tapasztaltam a front mögötti lakosságot megindító bizalmát is. Amikor elbucsztak tőlem: „Éljen Franciaország, éljen a hadsereg kiállításával üdvözöltek.”

RÖVID TÁVIRATI HIREK

(LONDON.) (Rador.) A Press Association közli: Nincs kizárva, hogy a brit kormány a legújabb fejlemények miatt azonnal összehívja az alsóházat, amely eredetileg csak szerdán délután ült volna össze.

(RIGA.) (Rador.) A lett távirati iroda közli, hogy a szovjet csapatok a lett, lengyel és orosz határkereszteződésnél átlépték a határvonalat anélkül, hogy lengyel részről ellenállást tanúsítottak volna.

(RÓMA.) (Rador.) A római lengyel nagykövet megjelent Ciano külügyminiszternél és közölte vele, hogy szovjet-orosz csapatok támadólag léptek fel Lengyelország ellen.

(TOKIO.) (Rador.) A Domei hírszolgálati iroda közli, hogy a japán sajtó ugyiszólván egész terjedelmében berlini és moszkvai híradásokat ad anélkül, hogy az idő rövidségére való tekintettel az eseményekhez magyarázatot fűzne. Voltak olyan lapok is, amelyek a vasárnap ellenére külön kiadásokat adtak ki.

(BUCURESTI.) (Rador.) A Pat lengyel távirati ügynökség erőfeszéssel cáfolja azokat a híradásokat, amely szerint Rydz Smigly marsall lemondt volna állásáról.

(WASHINGTON.) (Rador.) Az United Press közli, hogy Cordell Hull külügyi államtitkár tegnap egész napon át diplomáciai és kormányzati ügyekkel foglalkozott. A külügyminisztériumba beérkező jelentéseket azonnal közölte Roosevelt elnökkel.

(BELGRÁD.) (Rador.) Az Avala jelenti: A jugoszláv nemzeti bank mellett működő devizabizottság ellenőrzést fog gyakorolni a buza, főzelék-neműek, fatermékek, alkohol stb. cikkek kivitele felett.

— Adományok. Köszönettel nyugtázzuk a fodrásznő részére Mária nevében be- küldött 100 lej adományt.

— Zongora-leckék adását a legújabb tanítási módszer szerint megkezdtem; beiratkozás: naponta d. e. 11-től d. u. 6 óráig, Bányai N. Jolán volt zenekon- zervatórium tanárnő, Str. Nic. Iorga 12. II. em. ajtó 15.

— Lelőttek egy szerb dandárparancsnokot. (Belgrád.) (Dunaposta.) Az Avala távirati iroda közli, hogy Tilár Adolf dandárparancsnokot, akit két hete neveztek ki állásába egy Gezmanovics nevű főhadnagy a tisztí étközde- ben agyonlőtte. A főhadnagyról utóbb kiderült, hogy üldözési mániában szenved.

— Parlament elé terjesztik a magyar földbirtok-reform javaslatot. (Budapest.) (Dunaposta.) Gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszter holnap, kedden délelőtt terjeszti be a parlamentben a földbirtok reform, az özvegyek, öregségi, biztosítási, stb. javaslatokat. Az őszi képviselőházi idény alatt a terv szerint mintegy 20 törvény javaslat kerül megvitatásra.

Kegyeletteljes megemlékezés br. Bánffy György síremlékénél

Az erdélyi magyar zene és magyar nótá egykori legkiválóbb művelője már 50 éve pihen végső kivánsága szerint a házsongárdi temető egyszerű sírhantja alatt, de dalos lelkéből fakadt melódiái mellett vigad sirva ma is a nép, alkotásainak halhatatlanságát bizonyítva.

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Bizonyára kevés azoknak a száma, kik még emlékeznek a vidámkedélyű, szellemes, melegsívű arisztokratára, aki városunk hajdani aranyifjúságának élén bohémlelkületével és egészséges humorával mindenki szívéhez odatudott férközni, hogy a dallal, ezzel a csodálatos fegyverrel letiporva a társadalmi ellentéteket, közelebb hozza egymáshoz és megvigasztalja Árpád apánk mindig szomorú, civakodó gyermekeit.

Báró Bánffy György 1853. augusztus 31-én született Szilágynyfaluban, mint báró Bánffy Albert és Eszterházy Ágnes grófnő másodszülött fia. Iskolai tanulmányait a kolozsvári és a debreceni ref. kollégiumban végezte. A budapesti és berlini egyetem jogi fakultásának elvégzése után bejárta Angliát és Franciaországot. De édesapja halála után visszatérve hatalmas birtokára, megtér a zenéhez, amellyel még a gyermekszobában jegyezte el magát. Nemcsak kiváló zeneszerző, hanem nagyszerű zongorista, kinek mesteri játékában Liszt Ferenc is szívesen gyönyörködik. Különösen a magyar nóták előadásában volt utolérhetetlen. Kolozsvár főterén álló Bánffy palota garzonházában sokszor reggelig tartó cigányzenés muzsikálások közepette születtek legszebb dalai, melyek mindig a tiszta zenei rajongás eredményei voltak, mert ezen összejöveteleknek az volt a rugója és nem a borgőzös mulatozás. De... Erdély népszerű „Gyurka báró”-ja nemcsak kiváló muzsikusként, képzet gazda, félelmet nem ismerő, vakmerő urlovas, nagyszerű táncos (egyik bécsi udvari bálon ő mutatta be a magyar csárdást), kitűnő társalgó, kiváló szónok, aki mint országgyűlési képviselő sokat harcol a közért.

Sajnos, igen korán, 36 évével szállott sirba, 1889. március 31-én Bécsben, hová súlyos gégebaja miatt utazott gyógykezelésnek — eredménytelenül.

Rengeteg szerzeményt hagyott hátra. Idegen és saját szövegre írott operett zenét, népszimfóniát stb., melyeket a budapesti Nemzeti Színház mind bemutatott óriási siker keretében. A „Gyula” népszimfóniá dalát maga Pálmay Ilka énekelte, melyek közül a legszebb az örökéletű Kéknefejsz című dal. Ismertebb szerzeményei ezenkívül még a Nem akar az ökörcsorda legelni, Volt nekem egy szép szeretőm, Fáj a szívem, teher neki az élet stb. Ha olyan hírrel el nem költözik az élők sorából, ki tudja minő értékekkel gazdagította volna a magyar zene, dal és nótakincsét, bérce hazánk legnagyobb nótaszerzője.

Mindezen tények ellenére pár év előtt mégis kétségbe vonták, hogy a Kéknefejsz című dal az ő szerzeménye lenne.

Még elképzelni is lehetetlen, hogy ő, a sok ezer hold ura, gavalér társaságokban az első, félelem és gáncs nélküli lovag, sok-sok dal, melódia, nótá szerzője idegen tollakkal ékeskedett volna. Ám a vád elhangzott s a nótaszerzőségének megállapítása iránt per indult. Évekig elhúzódott s minden fórumot megjárt, míg végül a magyar Kuria ítéletileg állapította meg, hogy a Kéknefejsz című dal szerzője minden kétség kizárásával Bánffy György báró. A kolozsvári temetőben levő síremlékén a következő felirat olvasható:

Itt nyugszik
Losonczy

BÁRÓ BÁNFFY GYÖRGY

országgyűlési képviselő, egyházmegyei főgondnok. Szül. 1853. Augusztus 31-én.

Megh. 1889. Március 31.

Robinson szigetén vezekél az ősapa bünciért egy legendás kapitány utolsó leszármazottja

Mi történt negyedszázaddal ezelőtt egy lakatlan szigeten?

(BUENOS-AYRES.) Valami történt Robinson Crusoe szigetén: gyermekneveink legmeghittebb jóbarátját, messze tengerek magáramaradt vándorát és a világirodalomnak máig is legkedveltebb alakját: Selkirk Sándor hajókormányosot több évszázad elteltével ugyanannak a tengerészkapitánynak a leszármazottai váltják fel a magános szigeten, akinek indokolatlan szigora miatt Selkirk, azaz, hogy Robinson Crusoe kénytelen volt dühöngő parancsnoka elől a magányba vonulni.

Röviden: az történt, hogy az eddig Chile állam birtokában levő és a Csendes Óceánban, a partoktól nyolcszáz kilométernyire fekvő, a déli szélesség 34-ik fokán található Juan Fernandez szigetszoportból egy szigetet nagy pénzért megvásárolt a Hull angiai városban élő Stranling-család, hogy ott véglegesen berendezkedjék és magánybavonulásával kiengesztelje Selkirk emlékezetét.

Amennyire megható Robinson régi történetének visszatérése, annyira érdekesek az előzmények, amik az ősi és mindig tengeren nevelkedett Stranling-család tagjait erre az elhatározásra birták. A Stranling-Selkirk-eset óta éppen kétszázötvenkét esztendő telt el és ennyi idő sem volt elég ahhoz, hogy egy féligmeddig hajózáradás regényes következményei feledésbe menjenek. Most egyébként is nagyon divatba jöttek a tengerészhistóriák filmen, irodalomban egyaránt. Hiszen, ha valaki izgalmat, kalandot, romantikus szépségeket keres: mindezt a régi nagy tengerészek és lázadók történetében páratlanul gazdag feltalálásban kaphatja.

A tengerészet lovagkorának meg voltak a nagy alakjai. Egy William Bligh, Austin Black sziklaszilárd jelleme, hazája iránti törhetetlen lelkesedése, kérelhetetlen szigora és példátlan emberismerete valóban szívenütö a mai megalkuvó, elpuhult szemlélet. Hol vannak a columbusi, magelláni bátrak, akik gyenge fahajókkal fedezték fel a mai vilákereskedelmek útjait?

Idő: 1704. A Cinqueports nevű három árboccos brigen szorgalmasan dolgozik negyven ember Selkirk skót származású fedélzetmester keze alatt. De bármennyire is török magukat, Stranling kapitánynak nem bírnak eleget tenni. Csattog a korbács óráról-órára. Kikötött, lelancolt, megkínzott matrózok tehetetlenül csikorgatják fogaikat. Stranling pedig remekül kalózkodik, rendre támadja a spanyol gályákat, kincseket gyűjt, de embereinek a kincsből még ivóvíz sem jut és magafogta cápák húsból tengődik a társaság.

Lelke lángja dalban zeng még,
Honszerelme drága emlék,
De szerető szívét áldja
Őt sirató hű családja,
Istentől mást mit is esdhet?
Örökgyászban múló enyhét!

Az Erdélyi Magyar Dalirodalmi Társaság, amely tudvalevően a Kéknefejsz híres szerzőjének, báró Bánffy Györgynek szellemét és emlékezetét kívánja fentartani a magába tömörített erdélyi szövegírók, nótaszerzők és előadóművészek révén, kegyeletteljesen róttá le a napokban emlékezte adóját báró Bánffy György sirjánál, a kiváló dalköltő és zeneszerző halálának 50., illetve születésének 83-ik évfordulója alkalmával. A Társaság vezetősége több tagjával együtt megjelent az emlékműnél és arra fehér öszirozsból font koszorút helyezett kegyelele jelül, mikoris Walter Gyul ü. v. elnök néhány bensőséges szóval megemlékezett báró Bánffy György személyéről és munkásságáról.

„Nótásszívű, Daloslelkű Bánffy

Ekkor a talpig becsületes Selkirk bátran kapitánya elé lép és a legénység nevében különféle könnyen teljesíthető követelésekkel áll elő. A válasz: huszonöt korbácsütés és husznapi magánzárka a hajó fenekén, éhes patkányok között. Vagy: kiszállás a legközelebbi lakatlan szigeten.

Selkirk összecsomagolja holmiját, búcsút vesz embereitől és kiszáll. A kegyetlen, sivár tengerészeletből csodás délszaki környezetbe pottyan. A szigeten egyetlen embertársa sem akad, csak kecskékre, melyeket egy jóval előtte élt Robinson, maga Juan Fernandez bocsátott szabadon 1684. március 22-én, amikor egy hajó felvette a sziget magános lakóját. Hűvös erdők, csobogó patakok, menedéket nyújtó barlangok, elhanyagolt kölesföldek közt bolyong Selkirk, aki a tengerészek jólismert soklodaluságával munkába veszi új otthonát és ezer furfanggal lakályossá teszi.

Négy esztendőt és négy hónapot tölt Mas a Fuerán, a volt hajókormányos, fedélzetmester. Sokat kinlódott-e? — hangzik az érthető kérdés. A válasz rendkívül egyszerű: Semmit! Néha talán elkecseregett az otthonhagyott zöld skót dombok fölött, de az örökké kék égbolt és minden lehető természeti kedvezés nyomán kedélye derültté válik és Defoe szerint is, de saját feljegyzései szerint is fájdalommal költözik fel a szabadító hajóra.

1709. február elsején szállt fel a szabadító hajó fedélzetére. Az angol admirális rögtön hadnaggyá nevezte ki és ebben a rangban is halt meg a Weymouth nevű fregatton 1726. július 22-én, 47 éves korában. 1868-ban az angol haditengerészet emléktáblával jelölte meg a Mas a Fuerán azt az öröhelyet, ahonnan Selkirk annyit leste a tengerre, ahol annyit merengett sajátos sorsa felett.

Stranling kapitányt a szabadulás után felelősségre vonták, de pörében ítélet sohasem hangzott el. Nagy ur volt akkoriban egy kapitány. De most, hogy a Stranling-leszármazottak, névszerint: James és John — mindkettő tengerész — saját vallomásuk szerint felkutatják az ő emlékeit és jól megnézték annak a rég elporhadt, szigoráról hírhedt, félig kalóz, félig nemzetis hős mord arcaképét: a két hajósból különös lelkiismereti depresszió kerekedett. Gazdag, független tengerész mindkettő, utolsó leszármazottai az egykori kegyetlen kapitányok. Hosszas tanácskozás után elhatározták, jóváteszik az őnek Selkirk ellen elkövetett bűnét és helyette ők maguk vonulnak

György! — mondta Walter Gyula. — Az Erdélyi Magyar Dalirodalmi Társaság, amely éppen a Te felejtetetlen nótádat, a Kéknefejsz viseli címében, most testületileg jelenik meg síremléked előtt, halálja, kegyelele és tisztelete jelül. Teszi ezt azért, mert halálod félszázados évfordulója a ma élő erdélyi nótaszerzők számára a megemlékezés kegyeleti ténye mellett jelképesen is sokat jelent. Jelenti azt, hogy ezek a nótaszerzők, szövegírók és előadóművészek a Te szellemed által kijelölt hagyományok útján kívánunk haladni és a Te nótaszerző munkásságodat tekintik irányadónak. Egyben mélységes esküvessel fogadják, hogy mindig azon az uton fognak haladni, melyen Te haladtál. Legyen csendes és áldott örök pihenésed! — fejezte be beszédét az ügyvezető elnök.

A jelenlévők ezután fényképfelvételt készítettek a sirról, melyet megküldtek a távollévő tagoknak.

remeteségbe Robinson szigetén. Tárgyalni kezdtek Chilével s ez az állami nyolcezer fontért el is adta nekik Mas a Fuerát. Mi ez? — kérdezi a józan angol közvélemény. — Régi dolog, hogy a Strandlingek mindig a világ természetes rendjével meghasonlított em berek voltak, de nem tűrhetjük, hogy az angol kereskedelmi tengerészet két legkiválóbb tisztje csak úgy, egyszerűen otthagyja ősei földjét és kivonuljon a társadalom keretei közül! — Visszont a Stranling-fivérek Selkirkre hivatkoznak és kerekén kijelentik, nem tűrnek ügyükbe semmi beleszólást. Pontosan úgy beszélnek, mint egykor az ő, akinek csontjai a családi kriptában negyedszázad óta pihennek.

Strandlingék hajója már valahol az Atlanti Óceán közepe felé uszik néhány tyukkal, kecskével, tehénrel, gerendával, szerszámmal a fedélzetén. És a magánybavonuló férfiak nemsokára Robinson Crusoe nyomdokaiba lépnek, ha ugyan ezeket a nyomokat az évszázadok folyamán meg nem semmisítette az óceán.

— Öngyilkos lett egy fővárosi építész vállalkozó. Bukarestből jelentik: A főváros közelében levő Tei-tó partján sétálók megrendítő látványnak voltak szemtanúi. Petrache Ilie fővárosi építészvállalkozó, aki hosszabb ideje gyógyíthatatlan betegségben szenvedett, a tó partján sétálók szemelátára a vízbe vetette magát. Többen az öngyilkos ember után ugrottak, de nem sikerült őt a mély vízből kimenteni. Holttestét csak később emelték ki és beszállították a bonctani intézetbe. A rendőrség az öngyilkosság ügyében folytatja a vizsgálatot.

— Ing terem a fákon. Ezeket a fákat Humboldt írja le: A Cerra Duida lejtőjén „ingfákat” láttunk. Az indiánok henger alakú darabokat vágnak le ebből a fából. Azután vöröses kergét egy darabban lehuazzák. Ez a rostos kereg, amely olyan, mintha alul bevarratlan zsák volna, ingül szolgál nekik. Kétoldalt nyílást vágnak rajta a karok számára és így huzzák magukra és hordják akár az inget. Vannak fűtyülő fák is. Sudan egyik érdekessége a zengő akácliget. A csodálatos hangokat, amelyeket ez a liget ad, így magyarázzák: Bizonyos rovarlárva belebujnak az akácok elefántcsontfehér fiatal hajtásába, azokat golyószerű hólyagokká duzzasztják fel. Mikor a rejtélyes rovar elhagyja hólyagszerű buvóhelyét, visszamaradnak az üres átfurt hólyagok és a szél úgy játszik rajtuk, mint valami fuvólán.

— AFRIKAI POR BRAZILIÁBAN. Egy német tudós alapos elemzés alá vett néhány csomag Braziliából származó port és 67 különböző szerves lényt talált benne. Megállapította azt is, hogy ezek, kettő kivételével, mind afrikai édesvízi lakói. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy valójában afrikai porról van szó, amelyet erős szélviharok ragadtak fel a magasba és hordtak át Braziliába. Ezt a feltevést látszik igazolni az a tény, hogy az Óceán közepén porvihar fordul elő. Mert ilyenről a leghitelesebb adatok vannak. A Montreal Maru japán gőzös 1928-ban Tacomából indult Észak-Amerika nyugati partjának egyik kikötőjébe. Nemaru kapitány jelentette, hogy a Csendes Óceánon keresztül vivő utjában több napig tartó olyan porviharba került, hogy naponta két veder port sepertek össze a hajó fedélzetén. Az utasok egyáltalában nem tudtak a fedélzeten tartózkodni és a hajót állandóan vastag porréteg takarta. Néhány hónap múlva a Justin gőzös kapitánya tett jelentést, hogy az Atlanti-Óceán északi részén porviharba került. A Roosevelt-Line egyik gőzöskének legénysége arról számolt be, hogy a Vörös-tengeren került porviharba, ami már könnyebben elképzelhető, hiszen ez a tengervíz két homokszivatag között fekszik. Igaz, hogy itt olyan sűrű homoktömegek lepték meg a hajót, hogy a kormányzást is akadályozták és a hajónak úgy kellett lassítani járását, akár sűrű ködben. A porfelhők az eget egészen elsötétítették.

Sehetetlen, de valóság...

R. E. Ripley ezer csodálatos eseteiből

A világ, helyesebben a föld kerekége, amelyet csak a sebes közlekedéssel megszármazott írói képzelet mond kicsinek, tele van csodálatosabbnál csodálatosabb jelenségekkel. Fantasztikus valóságok, vagy igazi fantasztikumok ezek, amelyek első hallásra merőben hihetetleneknek látszanak. Ha azonban alaposan szemügyre vesszük őket, kiderül, hogy tulajdonképpen mind kézzel fogható valóság. Nem mindennapi esetek, az bizonyos. Néha a természet törvényeinek játéka káprázat el velük. Olykor a technika csodálatos fejlettsége lep meg vele. Néha a történelemnek egy-egy ritka, csak a legbeavatottabbaktól ismert különlegességéről van szó. A legrégebbi korok mai, hírlapi szenzációknak kívánczó ujdonságai, vagy a legfrissebb jelen homályban rejtőz, ismeretlen jelenségei. Mesés számok, meghökkenítő természeti furcsaságok vesznek körül. Elámunk, ha látjuk, hogy vaskos kötetre telik belőlük, ha valaki fáradságot vesz magának az összegyűjtésükre. Ime néhány érdekes mutatóvány belőlük.

AKI ELJÁTSZOTTA A NAPOT

Pizzaronak, Peru meghódítójának egyik katonája volt ez. Mikor Pizzaro az Inkák országát elfoglalta, első gondja volt, hogy minden aranyat összeharcoljon. Rettenetes telhetetlenség volt a spanyol hódítók. Éheztek, fáztak, harcoltak, de a rablott arany szétfolyt a kezükben. De legtovább, ha megélte, éppen olyan szegényen tért haza, mint ahogy Amerika földjére megérkezett. Pizzaro 50.000 pezót kapott a zsákmányból. De mit ért vele? Meggyilkolták, mielőtt még Spanyolországba visszatérhetett volna. Egyik spanyol vitéze, Leguizano egyszerű hatalmas szinaranykorongot kapott a zsákmányból. Ez a hatalmas aranykorong, a peruiak szimbóluma, a Napot ábrázolta. Osztzkodás után a katonák leültek kockázni és Leguizano még azon az éjszakán elvesztette a Napkorongot. Azóta szállóige Spanyolországban: „Inega el sol antes que amanezca” — még napkelte előtt eljárt a napot.

Mikor Pizzaro elfogta Atahualpat, váltságdíjult azt kívánta, hogy színültig töltessen meg arannyal egy kijelölt szobát. Cuzconak minden templomából és palotájából odahordták az aranyat. De csak felénél valamivel magasabban sikerült a szobát megtölteniük körülbelül egy hónap leforgása alatt. Az összehordott arany mai értékben körülbelül százmillió pengőt tehetett ki.

A CÁPA RÉME

A cápa, mint tudjuk, a tengerek réme. De van réme a cápának is. Mint ahogy a kis dingo-kutya a félelmes kigyók legnagyobb ellensége és legtöbbször biztos pusztítója is, úgy a nagy óceánokban a rettegett cápának is van ilyen veszedelmes ellenfele. Ki hinné, hogy ez az ellenfél gyöngye kis halacska, amely negyedméternyi alig nő meg és mégis végezni tud a gyilkos fenevaddal. A kis Urchin-hal ez (természetrajzi néven Diodon Maculatus), amely leggyakrabban a délamerikai vizekben fordul elő. Nemcsak a cápát pusztítja, de még sokkal nagyobb halakat, még pedig egészen eredeti módon. Ennek a halnak rendkívül rugalmas bőre tele van apró tüskével. A legkisebb ingerre összegömbölyödik s a tüskéi minden irányban felmerednek, akár csak a südisznóé. Ha a cápa benyeli, keresztülfurja magát nemcsak a gyomrán és emésztő szerveit, hanem a kopolyuín is és ezzel halálos sebeket ejt rajta.

A LEGTÖBBGYERMEKES ANYA

Scheinberg Bernátné bajor asszonyról jegyezték fel, hogy 56 éves korában halt meg, de 69 gyermeknek adott életet. Az anyai áldásnak ez a kivételes csodája jó husz évvel ezelőtt halt meg egy bajor faluban. Negyszer négyes ikrei születtek, két ízben hármas. **És tízenhatszor pedig ikreket hozott**

OKTÓBER 26-ÁN adják át a forgalomnak a 60 millió lejes költséggel felépített szamosfalvi polgári repülő-állomást

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Az ország-uton, amelyet munkások hada javított, felfoldoz, tataroz, nyolcvanas sebességgel haladunk. Repülve maradnak el a kilométerkövek, de a távolban már is feltűnik egy szürke, modern, hatalmas épület. A sofőr lassan, finoman fékez. Megérkezünk. Helyben vagyunk.

EGY-KÉT SZÓ A REPÜLÉSRŐL
Az épület előtt feltűrt földhanyások között egyenruhás férfi irányítja a munkálatokat: Iosipescu polgári repülő parancsnok. Hosszasan tanácskozik a tartomány egyik mérnökével, kezükben tervrajz. A bejárat előtti virág-csoportok beállítását tárgyalják. De nem sokára befejeződik a haditanács és hamarosan az újságírók van a szó:

— Azt lehet mondani — kezdi meg nyilatkozatát Iosipescu parancsnok — hogy

amint a nőknél a divat, úgy változnak a repülés terén is az újítások, célszerűsítések.

De amíg a nőknél néha egészen fantasztikus irányokat vesz, addig nálunk az csakis a jobb, a tökéletesebb felé halad. A repülésnek hatalmas lökést adott a világháború, amely elhatározó fontosságu volt.

Régebben alig néhány kilométeres sebességgel és igen alacsonyan haladtak a gépek, ma elérik az 500—600 kilométer gyorsaságot 10—11 ezer méter magasságban.

Régebben csak szép időben merészkedtek a levegőbe lendülni. Ma a kedvezőtlen időjárás a kereskedelmi gépek számára nem akadály.

BIZTONSÁG A LEVEGŐBEN
— A közönségnek meg kell értenie, hogy ma már

biztonságban van fent a levegőben, mint otthon, saját házában, vagy az utcán.

Ezt nem én mondom, hanem mindazok, akik valamikor repültek.

— Az utasszállító repülés az utóbbi időkben nálunk is elsőrendű fontosságú kérdés lett. Ma

a LARES, a polgári repülő társaság a legmodernebb gépekkel, a legjobb pilótákkal bonyolítja le az utasszállító forgalmat, mintegy 30, a legnagyobb kényelemmel és luxussal berendezett gépeken,

amelyeknek sebessége óránként 250 és 350 kilométer között váltakozik. Összeköttetésünk van Berlinnel, Varsóval, Belgráddal, Velencével, Milánóval, Isztambullal és a Páris—Marseille vonallal. Az árak megfelelnek a Rapid II. osztályú CFR tarifának, amelyből katonák, állami tisztviselők és hét éven aluli gyermekek 30 százalék kedvezményt kapnak, tizszázalékot pedig azok, akik menettírt jegyet váltanak.

Az utasoknak rendelkezésére állanak a társaság autóbuszai, amelyek ingyen világra. Férje, Scheinberg Bernát ma is él. Másodszor is megnősült és második felesége 18 gyermekkel ajándékozta meg. Scheinberg elmúlt 80 éves, a legjobb egészségnek örvendő, 88 gyermeke közül 67 életben van.

**UGYANAZ A REPÜLŐGÉP
FOGTA FEL, AMELYRŐL
LEZUHANT**

Egészen rendkívüli esetet jegyzett fel J. H. Hedley csikágói repülőkapitány naplója, amelyet R. C. Purvis repülőhadnagyának és a 20-ik R. T. C. repülőraj tisztjének ellenjegyzése igazol.

1918. január 6-ikán történt a 7255. számú gépek körülbelül 4500 méter magasságban. Makepeace hadnagy jelentése számol be róla, hogy J. H. Hedley kapitány szerencsétlen véletlen következtében kiesett a repülőgépből, de ugyanennek a repülőgépnek hátulsó részére zuhant vissza és így csodálatosan megmenekült.

Makepeace hadnagy a világháborúban kanadai repülőtest volt és Hedley kapitány, mint megfigyelő repült vele. Egyik utolsó alkalmával a vezető

szállítják a repülőterre, vagy onnan a városba.

— Nem felejtkezünk meg nagy elfoglaltságunk közben a vonalak ellenőrzéséről és a pilóta utánpótlás képzéséről sem. Jelenleg 25 tanuló van beíratkozva az ARPA iskolába, amelyet Cernescu repülőparancsnok és Popa kapitány vezetnek igen kintőn és 35 tanulója van a CFR vitorlázó iskolának, amelyet Sulariu mérnök vezet nagy hozzáértéssel.

OKTÓBER 26-ÁN AVATÁS
— Sok harc és küzdelem után elérhettem azt, hogy a repülőállomás munkálatai a befejezés felé haladnak.

Hallatlan harcot kellett folytatnom, amíg sikerült megteremtennem azt az alapot, amellyel megkezdhettem, az építkezést.

Kolozsvármegye Enescu prefektus ur szíveségéből 700 ezer lejt bocsájtott rendelkezésemre, egy és félmillió Kolozsvár városa, igen jelentős összeget Besa igazgató, a Sodronyipartól és hasonlóképpen

nagy összeget Szamostartomány, amelynek nevében Tataru helytartó a legmesszebbmenő pártfogásáról biztosított.

Maga az állomás épülete 8 millió 500 ezer lejte került és azt Sorin Mincu bucuresti és Sorin Niculescu, valamint Emil Paul kolozsvári mérnökök tervel, utbaigazításai alapján építettük.

A repülőter teljes felépítésének és üzembehelyezésének összege 60 millió lej.

Eddig már befektettünk 40 milliót, a munkálatok legnagyobb részt be vannak fejezve és minden remény meg van arra, hogy október 26-án ünnepélyesen felavatjuk.

A REPÜLŐÁLLOMÁS
— A légikikötő hatalmas hallból, fülkéből, büfféből a le- és felszállást irányító gépek irodájából és a személynéző szobákból áll. Van ezenkívül szoba a pihenő repülők részére, orvosi segélynyújtáshoz szükséges szoba és legfelül terrorsz, amelyről gyönyörű kilátás nyílik a környékre.

A légikikötő mellett épülőfélben van a hangár, amely egyike lesz az országban levő legkorszerűbbeknek

és teljesen készen van a fűtő- és hajtóanyag raktár automatikus pumpákkal. A légikikötőhöz tartozik még a szikratávíró állomás, amely szintén készen van és amelynek segítségével állandó összeköttetésben vagyunk a levegőben levő gépekkel.

A kihallgatásnak vége. Már a város felé haladunk az autóval, megnyugtató tudatban, mert láttuk, hogy igen komoly munka folyik és ha nem jön közbe valami, akkor október 26-án felavatják Szamosfalván az ország legszebb, legkorszerűbb légikikötő állomását.

merőlegesen szállt lefelé a géppel. Ekkor történt, hogy Hedley kapitány szerencsétlenül kizuhant a gépből és többszáz métert esett lefelé, alighanem egy légzsákon keresztül. A repülőgép azonban gyorsabban volt, mint a zuhanó test s alája került a kapitánynak és mintegy 3000 méter magasságban hátulsó részével felfogta s később épen és sértetlenül tette földre.

AZ ÜVEGKIGYÓ

Igy hívják, de nem kigyó és egyáltalában nincs üvegből. Azért mondják üvegnek, mert a legesekelebb érintésre darabokra török. Bár külsejét tekintve rendkívül hasonlít a kigyóhoz, mégis bizonyos anatómiai jelekből, úgy, hogy szemhéja és állkapocs-csontja van, megállapítható, hogy nem kigyó, hanem gyík. Rendkívül nehéz ebből az állatfajtából teljesen ép példányt találni. Ha veszedelmet érez, olyan erővel huzza össze farkizmait, hogy ez a testrésze egyszerűen leválik. Ha csak könnyedén érintik is meg valami tárggyal, egyszerre darabokra hull szét. Északamerikában otthonos.

P. E.
PAYENS

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

●

**AZ
ARANY
URAI**

(10)

— Brávó, fiatalember! — helyeselt a közjegyző. — legjobb uton indul. Csak vigyázzon aztán, hogy utközben meg ne szédüljön. Az élet könnyű szépségei és érzéki örömei ne tértessék el szándékaitól.

— Résen lesznek! Vigyázni fogok magamra — nevetett Harry Seemann.

III.

Harry Seemann a reggeli ébredés kellemes lustságában huzta magára a takarót. Behunyta szeme mögött gyorsan zajlottak egymásután a képek, de minduntalan visszatért a legkedvesebb elgondoláshoz: Harry Seemann dollár-milliók és emberezek rettegett, de közbecsülésben álló ura. Végigjárja a nagy üzemeket minden reggel. Sasszeme észreveszi a legcsekélyebb mulasztást, de a legjelentéktelenebb munkatöbbletet is. Szédítő gyorsasággal katognak körülötte a motorok, de harsány hangja könnyedén zúgja keresztül a gépek zaját. Tekintete sujt és felemel. Nyomában a lusták szitka és a dolgozók dieshimnusz csendül.

Azután visszavonult szobájába. A pénz és hatalom apostolai előszobájában tülekedve várják, hogy a nagy Harry Seemann magas színe elé kerüljenek. Ezrével hozzák a fényesnél fényesebb üzleti ajánlatokat, könyörögve kérik, hogy érdeklődjék dolgaik iránt, foglalkozzék velük, mindenki Harry Seemanntól várja boldogulását, legmerészebb üzleti reményeinek beteljesülését. Harry Seemann pedig hideg józansággal számol, mérlegel. Egyéni érdekének pontosan megjelölt útjáról el nem térítheti senki, semmi. Egyetlen szava épít vagy rombol. És ha az üzleti forgalom órai lezajlanak, Harry Seemann tökéletes gentleman, magyur. Palotája, villája, autója, repülője, yahtija, egy-két fényűző barátnője és irigylésre méltó fényűzésben tartott családja van. Szabad idejét megosztja családfelei közt, és férfiú szórakozások között. Enyhén elnéző mosollyal hagyja dűskálni szépséges barátnőit szédületes vagyona morzsáiban, teljesíti minden szeszélyüket és bár keresztüllát minden önző ravaszságokon, hogy női gyengeségükkel le tudják venni Harry Seemannt, a kökevény, szilárd alapokon álló, vasútletembert... de minden mesterkedésüknek, szeszélyüknek megdönthetetlen korlátot szab a nagyember akarata.

(Folytatása következik.)

— Négy óra nyílt tengeren, cápák közt. Csodával határos életmentést végzett nemrégén Singapur közelében a Conte Verde, Lloyd Triestino olasz hajó társaság oceanjárója. Reggel 6 óra 45 perckor, miközben a hajó utban volt Manillából Singapur felé, az oceanjáró egyik pincére, Antonio Cebular, a hajó ablakán keresztül a tengerbe zuhant, anélkül, hogy ezt bárki is észrevette volna. Egy óra múlva a pincért keresni kezdték és miután nem találták, az esetet jelentették a hajó parancsnokának. A parancsnok elrendelte, hogy a hajó azonnal forduljon vissza azon az utvonalon, amelyen jött. Már fél 10 óra volt, amikor a hajó elérte azt a helyet, ahol a pincére a valószínű feltevése szerint a tengerbe esett. Körülbelül egy óra kutatás után sikerült megtalálni a pincért, aki a tengerben uszva tartotta fenn magát és már teljesen ereje fogytán volt. Cebular négy óra hosszat uszkált egy olyan tengeren, amely valósággal hemzseg a cápaiktól. Megmenekülését a csodás szerencsének és a hajóparancsnok példás lelkiismeretes ségének köszönhetette.